

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA VÝTVARNÉ KULTURY

TĚLO JAKO HRA

Cyklus fotografií autorsky stylizovaného aktu

DIPLOMOVÁ PRÁCE

BcA. Veronika Gocová

Učitelství výtvarné výchovy pro SŠ a ZUŠ

Vedoucí práce: Mašek Jan, PhDr. Ph.D.

Plzeň, 2014

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

Plzeň, 14. 4. 2014

.....

vlastnoruční podpis

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych touto cestou vyjádřila poděkování Bc. Martinu Grosmanovi, BcA. Carolině Sidon za cenné rady, PhDr. Petru Nejedlovi za kontrolu pravopisu, PhDr. Martině Komzákové za odbornou konzultaci výukového projektu, PhDr. Janu Maškovi, Ph.D. za vedení mé diplomové práce, a v neposlední řadě za trpělivost a podporu v mém studiu mé rodině.

ZDE SE NACHÁZÍ ORIGINAL ZADÁNÍ KVALIFIKAČNÍ PRÁCE.

OBSAH

0 ANOTACE.....	3
1 ÚVOD.....	4
1.1 PŘESNĚ DEFINOVANÉ TÉMA.....	4
1.2 DŮVOD VOLBY TÉMATU.....	4
1.3 CÍL DIPLOMOVÉ PRÁCE.....	5
2 HLAVNÍ STAŤ.....	6
2.1 TEORETICKÁ ČÁST - PROCES PŘÍPRAVY	6
2.1.1 AKT	6
2.1.1.1 CO JE AKT?.....	6
2.1.1.2 DRUHY FOTOAKTU	7
2.1.1.3 FORMY TVŮRČÍ STYLIZACE AKTU	8
2.1.2 HISTORIE A SOUVISLOSTI ZOBRAZOVÁNÍ LIDSKÉHO TĚLA.....	14
2.1.3 VÝVOJ AKTOVÉ FOTOGRAFIE	18
2.1.3.1 VÝVOJ AKTOVÉ FOTOGRAFIE V ČESKÝCH ZEMÍCH	19
2.1.4 INSPIRACE.....	28
2.1.4.1 PAVEL BRUNCLÍK	28
2.1.4.2 TONO STANO	31
2.1.4.3 ROBERT MAPPLETHORPE	34
2.1.4.4 SPOLEČNÉ RYSY.....	36
2.2 PRAKTICKÁ ČÁST – PROCES TVORBY	37
2.2.1 KONCEPT PRÁCE.....	37
2.2.2 VÝBĚR MODELU	38
2.2.3 VOLBA TVŮRČÍ STYLIZACE.....	38
2.2.3.1 POZADÍ.....	38
2.2.3.2 SVĚTLO	38
2.2.3.3 POLOHA TĚLA	39
2.2.4 TECHNICKÁ SPECIFIKA	39
2.2.5 PRŮBĚH REALIZACE	41
2.2.5.1 POSTPRODUKCE	42
2.2.6 POPIS FINÁLNÍHO DÍLA	42

2.4 PEDAGOGICKÁ ČÁST	44
2.4.1 NÁVRH KOMPLEXNÍHO VYUČOVACÍHO PROJEKTU	44
2.4.1.1 NÁVRH PROJEKTU „TĚLO JAKO HRA“ OBECNĚ:	45
3 ZÁVĚR	57
4 RESUMÉ (EN)	59
5 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ	60
I. SEZNAM PŘÍLOH	1
I.II PŘÍLOHY PEDAGOGICKÉ ČÁSTI – Návrhy konkrétních výukových bloků	2
I.II.I PRVNÍ VÝUKOVÝ BLOK (2 x 45 min.)	2
I.II.II DRUHÝ VÝUKOVÝ BLOK (2 x 45 min.)	5
I.II.III TŘETÍ VÝUKOVÝ BLOK (2 x 45 min.)	8
I.II.IV ČTVRTÝ VÝUKOVÝ BLOK (2 x 45 min.)	12
I.II.V PATÝ VÝUKOVÝ BLOK (2 x 45 min.)	16
I.II.VI ŠESTÝ VÝUKOVÝ BLOK (2 x 45 min.)	19
I.II.VII SEDMÝ, OSMÝ A DEVÁTÝ VÝUKOVÝ BLOK (3 x 90 min.)	21
I.II.VIII DESÁTÝ VÝUKOVÝ BLOK	24
I.III PŘÍLOHY PRAKTICKÉ ČÁSTI – Obrazová příloha	28
I.III.I NEZAŘAZENÉ FOTOGRAFIE DO FINÁLNÍHO VÝBĚRU	28
I.III.II FINÁLNÍ VÝBĚR FOTOGRAFIÍ	30
I.III.II.I GEOMETRICKÁ SÉRIE	30
I.III.II.II PLAVECKÁ	31
I.III.II.III VLEŽE	32
I.III.II.IV BEZ NÁZVU	33

0 ANOTACE

Tato diplomová práce je rozdělena do třech následujících částí. Teoretická část se soustředí na pojem akt, jeho druhy a formy tvůrčí stylizace. Zahrnuje také historické souvislosti zobrazování lidského těla ve výtvarné kultuře a vývoj aktové fotografie, zaměřený především na české prostředí. Dále se věnuje inspiraci, tedy konkrétním fotografům. Praktická část obsahuje čtyři série digitálních fotografií aktu, zaměřených na čistotu tvaru, krásu a sílu detailu v jednoduše a jasně komponovaných snímcích nahého těla. Je zde též popsán samotný proces tvorby. Pedagogická část je zaměřena na návrh komplexního vyučovacího projektu zaměřeného na fotografování aktu tvůrčím způsobem na střední odborné škole. Primárně je zacílen na formy tvůrčí stylizace aktu a jejich praktického využití při samostatné práci studentů.

Klíčová slova: fotografie, digitální fotografie, umělecká fotografie, stylizace, akt, tělo, tělo jako hra, postprodukce, rámcový vzdělávací program (RVP), vyučovací projekt

ANNOTATION

The diploma thesis is divided into three following parts: Theoretical part is centred around the phenomena of nude, its types and forms of creative stylization. This part also includes introduction of the historical context of portraying the human body in fine arts as well as the development of nude photography particularly focusing on the Czech environment. It further on deals with inspiration, i.e. particular photographers. The practical part consists of four digital nude photography cycles which focus on the purity of the shapes, beauty and the power of the detail in simply and clearly composed pictures of a naked body. The actual process of production is also described in this part. The pedagogical part of the thesis is focused on a proposal of a complex teacher project regarding nude portrayal and photography using creative approach at secondary vocational schools. It is primarily focused on various forms of creative stylization of nudes and their practical usage with individual work of students.

Key words: photography, digital photography, artistic photography, stylization, nude, human body, human body as game, postproduction, Framework Education Programme (FEP), teacher project

1 ÚVOD

1.1 PŘESNĚ DEFINOVANÉ TÉMA

Tělo jako hra - cyklus fotografií autorsky stylizovaného aktu.

Autorka vytvoří cyklus fotografií lidského těla, které budou vycházet z fotografického aktu a budou autorsky stylizovány podle vybraných fotografických technik. Cyklus bude doplněn popisem inspirace autora a fotografovaných scén, rozvedeny budou možnosti jejich autorské stylizace v kontextu vizuálně obrazné hry s lidským tělem a experimentování s formou a obsahem fotografií.

Realizace cyklu bude provedena formou digitální fotografie s fotografiemi o velikosti minimálně 60 x 40 cm a prezentovaný cyklus bude pak zahrnovat min. 14 fotografií. Soubor skicovního materiálu bude obsahovat minimálně 20 kusů digitálních fotografií.

Teoretická část diplomové práce bude věnována netradičním formám a technikám fotografování lidského těla především ve vztahu k umělecké fotografii, včetně popisu historických souvislostí.

Pedagogická část bude zaměřena na návrh komplexního vyučovacího projektu založeného na fotografování portrétu, figury, popř. aktu netradičním způsobem na střední škole uměleckého zaměření.

1.2 DŮVOD VOLBY TÉMATU

Toto téma jsem si zvolila záměrně, jelikož jsem chtěla hlouběji poznat problematiku aktové fotografie, seznámit se se samotnou historií fotografie a vývojem aktu v dějinách kultury. Delší dobu se zajímám o zobrazování lidského těla prostřednictvím fotografie. Jsem zaujatá a fascinovaná lidským tělem, zejména ženským.

S fotografií ženského aktu jsem se setkala už víckrát, především ve fotografickém ateliéru, který mi poskytlo studium na Ústavu umění a designu v Plzni (dnešní Fakultě

designu a umění Ladislava Sutnara). Během studia jsem si zapisovala předmět digitální fotografie a zkoušela jsem různé druhy umělecké stylizace aktu. Zaměřila jsem se hlavně na fotografii aktu v interiéru, konkrétně tedy ve fotografickém studiu. Čas však nikdy nebyl dostačující k tomu, abych při studiu jiného oboru mohla této disciplíně věnovat více času, a vytvořit tak ucelenější soubor fotografií. Z tohoto důvodu jsem si zvolila výše uvedený název své diplomové práce - „Tělo jako hra – cyklus fotografií autorsky stylizovaného aktu“. Pod tímto titulem se skrývá má touha poznání podstaty a identity člověka, snaha vytvořit ucelený soubor fotografií autorsky stylizovaného nahého lidského těla a touha zkusit, jak si mohu s tělem vizuálně hrát.

1.3 CÍL DIPLOMOVÉ PRÁCE

Cílem diplomové práce je naplnit znění zadání práce a tím i samotné její téma.

Výsledkem praktické části by tak měl být cyklus digitálních fotografií autorsky stylizovaného lidského těla, vycházejícího z fotografického aktu, na téma Tělo jako hra. Prezentovaný cyklus by měl obsahovat minimálně 14 fotografií o velikosti 60 x 40 cm. Tato velikost je však brána jako orientační a bude se přizpůsobovat proporcím formátu fotografie (např. čtvercový formát bude mít velikost 40 x 40 cm). Práce by měla obsahovat i skicovní materiál s minimálně 20 kusy digitálních fotografií. Cyklus by měl být doplněn o popis fotografovaných scén a inspirací.

V teoretické části práce je cíl vymezen faktografií, týkající se tématu aktu a zobrazování nahého lidského těla v kontextu historie. Práce by tak měla zahrnovat historii zobrazování lidského těla i vývoj aktové fotografie, zaměřený především na české prostředí, ale i teze týkající se aktu jako druhu fotografického žánru a jeho formy tvůrčí stylizace.

Cílem pedagogické části je navrhnout komplexní vyučovací projekt, zaměřený na uměleckou fotografii buď portrétu, nebo figury či aktu, didakticky zpracovaný pro výuku na střední umělecké škole.

2 HLAVNÍ STAŤ

2.1 TEORETICKÁ ČÁST - PROCES PŘÍPRAVY

Má práce začala faktografií, shromažďováním materiálů týkajících se dějin fotografie, zobrazování lidského těla, vývojem aktové fotografie a vůbec samotným významem slova akt.

V teoretické přípravě se zaměřím na pojem akt, jeho druhy a formy tvůrčí stylizace, stručně popíši historické souvislosti zobrazování lidského těla a vývoj aktové fotografie u nás. Dále se budu zabývat tvorbou fotografů, kteří mě něčím zaujali, a ovlivnili tak mé uvažování, nebo se pro mne jejich konkrétní dílo stalo inspirací.

2.1.1 AKT

2.1.1.1 CO JE AKT?

Definice výrazu „akt“ pochází z latinského slova *actus* neboli čin (skutek). Ve výtvarném umění tento termín označuje umělecké zobrazení neoděného lidského těla a ve fotografii se ujal pro jednu z kategorií fotografického žánru – fotografie aktu, tedy fotografie nahého lidského těla. Slovo akt se též používá i v jiných odvětvích, například v právu či divadle, nebo je jím označován i pohlavní styk.

Jako fotografický žánr, je akt jedním z nejnáročnějších témat. Tento žánr skrývá mnoho různých přístupů, jak akt fotografovat. Fotografie s akty a figurativními náměty sloužily zpočátku velmi často jako pomocný materiál pro akademickou malbu, jednalo se o studie pohybu nebo postoje.

„Míra chápání a tolerance k fotografickému aktu je velmi individuální a proměnlivá v čase a prostoru. Snímky aktu mohou mít pornografický, erotický, výtvarný, dokumentární nebo informativní charakter.“¹

¹ ARMUTIDISOVÁ, Irena a kol. *Akt: naučte se fotografovat kreativně*. 1. vyd. Brno: Zoner Press, 2007. 224 s. Encyklopedie - grafika a fotografie. ISBN 978-80-86815-68-8. (s. 9)

2.1.1.2 DRUHY FOTOAKTU

Pokud bychom chtěli žánr fotografického aktu rozdělit do určitých kategorií, první, co by nás napadlo, by bylo rozlišení aktu podle pohlaví fotografovaného modelu, tedy na akt ženský, mužský nebo dětský.

Nejtypičtějším modelem pro akt je už odedávna žena. Žena, jako nositelka života – kult plodnosti, žena jako ideál krásy - kult doby, žena jako erotická představa ...

Protipólem je akt mužský, jehož fotografování není plně zažité. Mužská nahota není tak hojně zobrazovaná a typická (dějinami fotografie prostoupena) jako nahé ženské tělo. Mnoho z nás považuje neoděné mužské tělo zachycené na fotografii za méně estetické a někteří považují jeho zachycení za ne zcela normální, i když má své osobité kvality, a je stejně přirozené jako tělo ženy.

Dětský akt je tématem velmi kontroverzním. Většina jeho forem je společností odmítaná a často považovaná za pornografii.

Pokud se zaměříme na dělení aktů podle prostředí, ve kterém je model zachycen, dělíme tento žánr na akt v exteriéru a v interiéru. Nelze asi říci, jaký druh je více upřednostňován, záleží na fotografovi a jeho fotografickém záměru, kam model/ku postaví.

V knize „Akt – naučte se fotografovat kreativně“, se uvádí i dělení podle formy na akt informativní a emotivní, „*tedy na podání informace o vzhledu jedince bez emotivního náboje, a snímky aktů, kde je přítomen nějaký emotivní prvek*“². Pokud jde o emotivní formu fotografického aktu, mají tyto snímky širokou škálu možností a jejich charakter je rozlišen přidáním přídavného jména ke slovu „akt“ např. výtvarný, erotický, dokumentární, reklamní, pornografický atd.

² ARMUTIDISOVÁ, Irena a kol. *Akt: naučte se fotografovat kreativně*. 1. vyd. Brno: Zoner Press, 2007. 224 s. Encyklopedie - grafika a fotografie. ISBN 978-80-86815-68-8. (s. 9)

2.1.1.3 FORMY TVŮRČÍ STYLIZACE AKTU

V této kapitole se zaměřím na různé způsoby vybrané stylizace těla. „*Stylizace je osobitý způsob zpracování uměleckého díla deformováním skutečnosti.*“³ Jde o určité zjednodušení, oproštění se od detailů či úpravu v konkrétním stylu. Obecně je stylizací míněna úprava, formulace, přetváření či sestavování.

- 1. Zobrazení detailu
- 2. Stylizace úhlem pohledu
- 3. Stylizace světlem a stínem
- 4. Stylizace jinou tonalitou
- 5. Stylizace optickou deformací (rybí oko, širokoúhlý objektiv, lupy,...)
- 6. Stylizace optickou neostrotí
- 7. Stylizace pohybovou neostrotí
- 8. Stylizace užitím nepravého světla
- 9. Stylizace zvláštními fototechnikami
- 10. Stylizace v počítači

1. ZOBRAZENÍ DETAILU

„*Detailem je záběr, který zachycuje malou část z většího celku. Snímky zobrazují skutečnost v takových pohledech a podrobnostech, které při běžném pozorování unikají, a tím mohou objevovat novou krásu. Na těle je mnoho krásných a zajímavých míst, která detailním zobrazením mohou ještě více vyniknout a dostanou samozřejmě jiný rozměr a nezřídka i jiný smysl.*“⁴ Je důležité se umět k modelu přiblížit, umět se dívat, a dokázat si vybrat vkusně a s citem kýžený detail. Výhodou je, že detaily je možno fotografovat takřka kdekoli.

³ Stylizace. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Stylizace>

⁴ ARMUTIDISOVÁ, Irena a kol. *Akt: naučte se fotografovat kreativně*. 1. vyd. Brno: Zoner Press, 2007. 224 s. Encyklopedie - grafika a fotografie. ISBN 978-80-86815-68-8. (s. 26)

2. STYLIZACE ÚHLEM POHLEDU

Pro člověka je přirozeným úhlem typický pohled „tváří v tvář“, a proto jiný úhel pohledu se stává netypickým. Takovým netypickým pohledem je nadhled a podhled, který objekt podle pravidel perspektivy deformuje, ale právě ona deformace může podpořit fotografův záměr nebo se stát hlavním motivem fotografie.

Stylizace těla podhledem

Nízký úhel záběru snímáný velmi hluboko pod běžnou úrovní očí nazýváme „žabí perspektivou“. Tato forma stylizace „*nabízí minimální pozadí, zdůrazňuje popředí, rozlišuje spodní část motivu. Postava má větší spodní část těla, směrem nahoru se zužuje a brada je rozšířená oproti čelu.*“⁵ Fotografovaný objekt tak díky tomuto pohledu získá na monumentalitě.

Stylizace těla nadhledem

Nadhled je pohled shora dolů. Extrémní poloze tohoto úhlu říkáme „ptačí perspektiva“. Při fotografování z výrazného nadhledu se snímanému modelu zvětšuje plocha temene, špičatí se brada a zmenšují nohy. „*Pozadí se přiblíží těsně k objektu a je většinou stejně ostré.*“⁶

„*Nadhled i podhled je významný pro fotografii v období 1918 – 1945 v Evropě nazvanou jako avantgardní, moderní fotografie nebo jen modernismus.*“⁷ Toto období bylo též typické i používáním diagonální kompozice a odvážnými výřezy.

3. STYLIZACE SVĚTLEM A STÍNEM

„*Světlo a stín má v ateliérové kompozici klíčový význam. Stín tvaruje postavu a rysy obličeje. Může podpořit výraz či pózu fotografované osoby.*“⁸

⁵ NĚMCOVÁ, Marie. *Kompozice digitální fotografie v praxi: Kniha, která vás naučí kreativně tvořit*. 1. vyd. Praha: Grada publishing a.s., 2010, 160 s. ISBN 978-80-247-3294-7.

⁶ NĚMCOVÁ, Marie, ref. 5

⁷ *Obrazová kompozice: Pohled zdola nahoru*. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Obrazov%C3%A1_kompozice

⁸ ARMUTIDISOVÁ, Irena a kol. *Akt: naučte se fotografovat kreativně*. 1. vyd. Brno: Zoner Press, 2007. 224 s. Encyklopedie - grafika a fotografie. ISBN 978-80-86815-68-8. (s. 27)

Silueta

Při fotografování siluety nejsou plochy a detaily, odvrácené od světla, prokresleny a většinou působí jako jeden tmavý celek. Díky nasvětlení je tak kladen důraz na celou hmotu a především obrys fotografovaného objektu.

4. STYLIZACE JINOU TONALITOU

Technika High key

High key je označení, které se užívá pro techniku vysoké tóniny. Tato technika je charakteristická velice světlými snímky bez kontrastu a tmavých tónů. V obraze jsou jen světlé tóny, od střední šedi do bílé. Tato technika objekt celkově zjemňuje a idealizuje – potlačuje naturalismus zobrazení. High key patří mezi oblíbené formy tvůrčí stylizace a je využívána především v portrétní fotografii dětí a mladých žen, nebo při focení aktů, ale například i na snímání květin nebo jarní přírody.

Při fotografování aktu či portrétu je nejdůležitějším momentem měkké osvětlení modelu, bez ostře vržených stínů. Chybou jsou výrazné vržené stíny na bílém pozadí. Abychom se takové situaci vyhnuli, umísťujeme model do dostatečné vzdálenosti od osvětleného pozadí. Při focení je třeba vyvarovat se další možné vady, a to přesvětlení okrajových partií obličejů modelu, které by na fotografii mohly splývat s pozadím.

Technika Low key

Low key je technika, kdy na snímku převládají tmavé tóny. Oproti High key jde o techniku nízké tóniny. Podexponování snímku bývá u této techniky záměrem. „*Nejhlubší stíny jsou bez kresby. Světlá místa jsou zastoupena v malé míře, ale zato musí být zářivá a s dobře znatelnou kresbou.*“⁹ Technika Low key dramatizuje, vytváří dojem pochmurné, drsné atmosféry, ale může působit i zvláštní tajuplnou atmosférou a ve fotografii aktu či portrétu pomáhá lyrickému ztvárnění. Ve fotografii aktu se též využívá pro potlačení přílišné reality.

Stylizace barvou světla

Vyvážením bílé či užitím barevného filtru, který umístíme buď před příruční blesk,

⁹ ŠIMEK, Vladimír. *Techniky fotografie: sylaby katedry fotografie FAMU*. FAMU.

anebo před zábleskový světelný zdroj v ateliéru, se dá vytvořit tzv. stylizace barvou světla. Jiný způsob jak lze stylizace dosáhnout je použití jiného než přirozeného světla.

5. STYLIZACE OPTICKOU DEFORMACÍ

Ve 20. letech 20. století objevila avantgarda tvarové deformace těla. Této stylizace můžeme dosáhnout uplatněním širokého ohniska objektivu nebo například i záběry odrazu v zrcadle či zakřivené lesklé ploše (rybí oko, širokoúhlý objektiv, zvětšovací čočky apod.).

6. STYLIZACE OPTICKOU NEOSTROSTÍ

Mechanickým rozostřením objektivu fotoaparátu vzniká optická neostrost. Neostrosti můžeme také dosáhnout použitím minimálního clonového čísla, malé hloubky ostrosti. Úmyslného rozostření fotografie lze také dosáhnout umístěním různých fólií a filtrů před objektiv či použitím speciálních změkčujících objektivů. Iluzi neostrosti lze také následně navodit ve vhodných grafických programech. „*Zvláštním pohybovým efektem je změna ohniskové vzdálenosti („zoomování“) během expozice.*“¹⁰ „*Zjemnění skutečnosti se docílovalo nejrůznějšími způsoby: kdysi také například měkce kreslicími objektivy se záběry v protisvětle, změkčujícími předsádkami, které se potíraly třeba vazelínou.*“¹¹

Účelem záměrné neostrosti při fotografování aktu bývá zpravidla snaha o potlačení naturálního zobrazení, zjemnění figury či navození snového dojmu.

7. STYLIZACE POHYBOVOU NEOSTROSTÍ

Pokud jsou na fotografii zachyceny lehce rozostřené pohybující se objekty, nazýváme tuto stylizaci Pohybovou neostrostí. Pohybová neostrost se od pouhého rozostření liší způsobem vzniku. Neostrý záběr vzniká příliš dlouhou dobou expozice nebo chvěním fotoaparátu při pořizování snímku.

¹⁰ Obrazová kompozice: Pohybová neostrost. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Obrazov%C3%A1_kompozice

¹¹ ARMUTIDISOVÁ, Irena a kol. *Akt: naučte se fotografovat kreativně*. 1. vyd. Brno: Zoner Press, 2007. 224 s. Encyklopedie - grafika a fotografie. ISBN 978-80-86815-68-8. (s. 29)

Pohybová neostrost přidává dvojrozměrné fotografii rozměr třetí – čas. Tím lze fotografii zdramatizovat, vnést do ní pohyb a napětí. „Čas může být naznačen neostrým pohybem, nebo například jen mírně rozmazanými gesty, sledem neostrých záběrů zaznamenávajících probíhající děj na jednom snímku, případně také použitím částečné nebo také úplné průhlednosti modelu... (pohybové studie E. Mareye, Duchampův akt sestupující ze schodů.)“¹²

8. STYLIZACE UŽITÍM NEPRAVÉHO SVĚTLA

Zvýraznění atmosféry a vytvoření barevného kontrastu či nálady tajemna můžeme docílit nepřírodným barevným světlem. Nepravého světla můžeme dosáhnout nasvětlením části scény za pomoci barevných filtrů, umístěných před světelné zdroje. Změny barevnosti ve větší ploše či v celém záběru docílíme umístěním barevného filtru přímo před objektiv aparátu. U digitálního fotoaparátu si můžeme pomoci změnou vyvážení bílé barvy nebo při postprodukcí v grafických programech. (Armutidisová a kol., 2007)

9. STYLIZACE ZVLÁŠTNÍMI FOTOTECHNIKAMI A POSTUPY

O zvláštních fototechnikách mluvíme zejména v souvislosti s klasickou analogovou fotografií, proto se zde o nich nebudu nějak více rozepisovat.

Zvláštních fotografických technik existovalo mnoho (např. gumotisk, platinotypie) a v minulosti jim bylo věnováno i mnoho publikací. Jejich užití pro akt bylo velmi časté a jedním z hlavních důvodů bylo ozvláštnění, respektive odstranění konkrétnosti zobrazení nahého těla. Dnes se k nim mnoho autorů vrací, jelikož jsou vnímány jako protiváha „jednoduché a snadné“ digitální fotografii. (Armutidisová a kol., 2007)

10. STYLIZACE V POČÍTAČI

Jak bylo zmíněno u jednotlivých stylizací, velká část z nich se dá „vyrobit“ až při konečných úpravách v grafických programech. Přehnané zásahy v programech ovšem mohou fotografii spíše uškodit než pomoci. Je dobré pamatovat na pravidlo, jež říká, že méně bývá více. Úprav, kterých se užívalo při klasickém zpracování fotografií, lze

¹² ARMUTIDISOVÁ, Irena a kol. *Akt: naučte se fotografovat kreativně*. 1. vyd. Brno: Zoner Press, 2007. 224 s. Encyklopedie - grafika a fotografie. ISBN 978-80-86815-68-8. (s. 29)

dosáhnout použitím různých počítačových filtrů. Pomocí úprav v počítačových grafických programech může autor vytvářet nové kompozice, koláže z různých fotek, nebo může obraz různě deformovat či kombinovat více fotografií v jeden obrazový celek. Jediným omezením je autorova fantazie, protože možnosti dnešních počítačů a grafických programů určených na úpravy fotografií jsou velmi široké.

Nejčastější úpravy v počítači jsou u portrétů a aktů úpravy nedokonalostí pleti – tzv. retuše, maskování mateřských znamének nebo jizev a jiných „vad“. Celkově můžeme celou figuru nebo její části zeštíhlit či „ztučnit“. V podstatě je možné model úplně přetvořit. Na místě je pak otázka, zda má na snímku větší zásluhu fotograf nebo grafik. (Armutidisová a kol., 2007)

2.1.2 HISTORIE A SOUVISLOSTI ZOBRAZOVÁNÍ LIDSKÉHO TĚLA

Historie zobrazování lidského těla patří k výtvarnému umění od nepaměti. Počátky bychom mohli hledat již u primitivních loveckých výjevů na stěnách pravěkých jeskyní, kde mělo zobrazování člověka jistý magický charakter. Za jedny z prvních představitelů aktu v kulturní historii bychom mohli považovat hliněné sošky Venuší, pocházející z období starší doby kamenné. U těchto sošek ovšem nešlo o zachycení ženské krásy, nýbrž o poctu plodnosti prostřednictvím zvýraznění nejtypičtějších symbolů mateřství. Zobrazování těla s primárním důrazem na estetiku tělesnosti se ovšem začalo uplatňovat až mnohem později. (Armutidisová a kol., 2007)

Posuneme-li se z doby kamenné o několik tisíciletí blíže k začátku našeho letopočtu, potkáme cestou velmi zajímavý nález s názvem Milenci. Ten pochází z egyptské skalní hrobky a spadá do období 12. dynastie. Tato stylizovaná malba znázorňuje souložící pár. Jiný na první pohled ryze sexuální výjev bychom mohli dohledat již v 5. dynastii v Nausserově slunečním chrámu. Zde byl do vápence vyveden reliéf, na kterém je zcela zřetelně vyobrazen ztopořený penis pronikající do geometricky stylizovaného ženského pohlavního orgánu. Překvapivě tato značka neměla žádný erotický podtext, neboť byla pouhou součástí nápisu, jehož snahou bylo objasnit páření pelikánů v době egyptských žní. (<http://is.muni.cz/do/1499/el/estud/prif/ps09/kruh/web/pages/09-egypt.html>)

Zůstaneme-li ještě u egyptské kultury, musíme jako zcela zásadní příklad zobrazování lidské nahoty zmínit faraona Achnatona. Tento progresivní vládce se rozhodl zrušit po staletí platné kánony. Zvětšené tělo panovníka se tak poprvé v egyptské historii objevilo nahé a bez nutných idealizačních příkras. V případě čtyřmetrové sochy s názvem Achnaton jako oboupohlavní bytost, dokonce s tváří muže a tělem ženy. Jako další, již zcela jasně erotická zobrazení lidské nahoty a sexuality, bychom mohli uvést známou sérii kreseb s názvem Scény z nevěstince či malou rytinu Milování a tergo ze starověkých egyptských dolů.

Kolem roku 1750 př. n. l. v období starobabylónské říše se objevují jiné zcela otevřeně erotické motivy. Reliéfy v terakotě s názvem Mezopotamské svody zachycují sexuální akt dvou mileneckých párů. Další výjevy s podobnou tematikou mají názvy Nazí

milenci v pevném objetí nebo Milostná předehra. Mnoho případů zobrazování nahého ženského těla v Mezopotámii pak můžeme nalézt na řadě reliéfů, zpodobňujících mezopotamskou Bohyni lásky.

(<http://is.muni.cz/do/1499/el/estud/prif/ps09/kruh/web/pages/09-egypt.html>)

Téma zobrazování lidské nahoty a sexuality by v případě dalších starodávných mimoevropských kultur, jako je Indie nebo Čína, vyžadovalo velmi rozsáhlý komentář. Ve zbytku této kapitoly se omezíme tedy pouze na evropský kulturní okruh.

Jak pro ranou řeckou, tak pro následnou římskou společnost bylo lidské tělo stěžejním bodem, ke kterému upírala kultura těchto národů svou zvýšenou pozornost. V obou příbuzných civilizacích se pěstovala idealizovaná tělesnost a předmětem vyobrazování člověka tak byly převážně odhalené ladné ženské křivky a vypracované atletické postavy jinochů v plné síle. Pro zobrazování lidského těla stanovil sochař Polykleitos proporční systém – kánon, podle něhož se soudobí sochaři snažili řídit. Dokonalé vyobrazení lidské nahoty můžeme dohledat v dílech řeckých sochařských mistrů tzv. zlatého období (Myró, Skopás, Feidiás). V Řecku byla nahota věcí naprosté přirozenosti a kult těla byl pevně zakořeněný ve všech vrstvách společnosti. I pověstné atletické soutěže se odehrávaly v plné nahotě. Řecká morálka byla v tomto směru velmi uvolněná, ovšem zároveň i kultivovaná. Pohodlní Římané převzali od Řeků pouze spíše pasivní součásti řecké tělesné kultury, tedy hygienu, masáže a drobnou kondiční gymnastiku. Po rozpadu velké říše římské nastává v Evropě kulturní propad. Pozvolný vzestup křesťanství s sebou nese i dogmatické odmítání znázorňovat nahé lidské tělo (natož ženské) jako symbol hříchu.

V puritánském období gotiky se s aktem setkáváme jen velmi výjimečně a zpravidla v souvislosti s vyobrazením biblického ráje a jeho obyvatel Adama a Evy.

Renesance díky svému humanistickému obsahu a zájmu o antiku povolila otěže třímané v rukou církve a dovolila tak konečně umělcům sahat po jiných než pouze výhradně církevních námětech. Do popředí zájmu mnohých renesančních malířů se tak dostal právě akt. Za nejznámější příklady zobrazení lidské nahoty z období zlatého věku italské renesance by mohly posloužit Michelangelův David, Buonarrotiho Zrození Venuše, či (i na uvolněnou dobu velmi odvážný) obraz Venuše a varhaník od benátského malíře

Tiziana, který neskrýval lehký sexuální podtext. Je nutné podotknout, že mimo vlastní fascinaci antikou se renesanční malíři uchýlovali ke spoře oděným antickým námětům ještě z jiného, celkem prostého důvodu. Mytologická témata s nahými postavami se stávala jistým alibi pro studování ladných ženských křivek, kterému by se malíři a sochaři při tvorbě církevní zakázky mohli do té doby věnovat jen stěží.

Barokní akt nachází svou podobu také především v mytologických námětech. Zájem o lidskou nahotu v tomto období ožívá a díky aktu je demonstrován ideál dobové krásy již zcela otevřeně. I tak se často výtvarníci střetávají s pruderií upjaté církevní morálky. I přes tento fakt je baroko lidské nahoty plné, což dosvědčují jak Rubensovy obrazy, tak sochy Giana Lorenza Berniniho. Výjimku může tvořit okruh španělských malířů. Španělsko byla vždy ostře konzervativní a katolická země. V době baroka, kdy se zájem kultury začal od světských radovánek odvracet spíše směrem k víře a duchovnu, hlas církve ve Španělsku logicky zesílil. Ženskou nahotu a natož erotično jde tedy v sociálních a církevních námětech mistrů Jusepe de Ribery, Francisca de Zurbarána či Bartoloméa Estebana Murilla hledat jen velmi těžko. (Studená, 2010)

„Rokoko objevilo kouzlo smyslnosti a rozechvělé poetičnosti, zacházející někdy až do mravní frivolnosti a obscénní erotičnosti.“¹³ Dokladem tohoto tvrzení může být například obraz Houpačka od Jean-Honoré Fragonarda, kde se sice nahota nevyskytuje, ale erotický podtext je zde zcela zřejmý.

V období klasicismu se výtvarníci inspirovali antikou a ve svých obrazech znovuobjevují kult lidského těla. Za všechny uvedme odhalenou jinošskou nahotu v obraze Únos Sabine od Jackuese-Luie Davida či davy nahých dívek v Tureckých lázních od Dominika Ingrese. Záhadným obrazem, který v sobě skrývá erotický náboj, je také např. obraz Maja od Francisca Goyi. Obraz je zajímavý zejména tím, že existuje ve dvou verzích. V první verzi leží Maja na sofa zcela oblečená. Ve druhé verzi je zachycena v identické pozici, nyní ovšem zcela nahá. Existují různé teorie, domnívající se, že hlavním smyslem tohoto „svlékacího“ dvoj-obrazu bylo vybuzení smyslnosti a erotiky. (Mráz, 1997)

¹³ MRÁZ, Bohumír. *Dějiny výtvarné kultury 2*. 1. vyd. Praha: Idea servis, 1997. ISBN 80-85970-13-9. (s. 95)

Dvě z nejprovokativnějších děl, jež překračovaly hranice soudobé morálky a přípustnosti, byly Snídaně v Trávě od Eduarda Maneta a Počátek světa od Gustava Couberta. Manet ve zmíněném díle, ve kterém parafrázoval obraz Vesnický koncert od slavného italského malíře Giorgione, umístil mladou nahou ženu ve společnosti dvou oblečených mužů. Taková situace se v druhé polovině 19. století brala jako nepřístojná. Coubertův Počátek světa (1867) zcela realisticky zobrazuje ženské pohlaví s ochlupením, čímž prolamuje hranici únosného v maximální možné míře. Svou roli v expanzi nahoty hraje i vynález fotografie, díky které je možno realistické erotično šířit takřka jak na běžícím pásu. (Mráz, 2003)

Po přelomu století rozvolňování mravů a prolamování limitů únosného akceleruje a nové polohy nahého lidského těla a erotična se stávají stále trvalejším předmětem zájmu malířů i sochařů. Auguste Rodin, Henri de Toulouse-Lautrec, Egon Schiele, Gustav Klimt to jsou jen některá jména působící na přelomu století, která přinesla nový pohled na zobrazování lidské nahoty.

Předchozích trhlin v pomyslné zdi, kterou byla lidská nahota a erotično obehnaný, plně využila poválečná avantgarda, která jejich postupným rozevíráním docílila konečného prolomení dogmatické morálky. Zobrazování nahoty bylo skvělým prostředkem, jak provokativně reagovat a zároveň odhalovat intimní svět člověka. Dvacáté století se tak nese ve znamení pozvolné erotické revoluce. Jejím patologickým projevem je ovšem její současná privatizace, s níž se nahota a erotično přeměnily na pouhý obchodní artikl s potenciálem generovat zisk.

2.1.3 VÝVOJ AKTOVÉ FOTOGRAFIE

„Od pornografie k umělecké suverenitě“

Fotografie má o nahé lidské tělo zájem již od svého počátku. První objevitelské krůčky na poli figurativní fotografie věrně kopírovaly tendence soudobé malby. Tu se ve svých počátcích snažili fotografičtí experimentátoři napodobit.

Průkopníkem aktu ve fotografii byl Edward Muybridge, který tuto novou techniku zobrazování používal především k výzkumným a vědeckým účelům. Akt ve fotografii mohl (díky vysoké míře realistického zobrazení) stimulovat erotickou představivost mnohem více než klasická malba. Fotografický akt tak velmi rychle sklouzl k erotice, odkud nebylo daleko k fotografiím pornografickým. Poptávka po této nové komoditě byla velká a orientovala se zejména na potřeby tehdejší patriarchální společnosti. Erotické a pornografické fotografie se tedy staly vyhledávaným zbožím počátku dvacátého století.

„Fotografický akt rehabilitovala až liberalizace myšlení v průběhu 20. století. S popularizací zájmu o akt se někteří fotografové pokoušeli vytvářet díla s hlubší myšlenkovou výpovědí se symbolickým podtextem.“¹⁴

Se změnou společenského klimatu a uvolňováním sešněrované morálky se tak fotografům otevřely dveře k možnosti pracovat svobodně a bez svazujících kánonů soudobé malby. Fotografický akt sehrál v procesu emancipace fotografie významnou roli. Právě on dokázal přesvědčit veřejnost o svých hodnotných uměleckých výsledcích a pomohl tak postavit fotografii do řady k ostatním suverénním uměleckým směrům.

(Armutidisová a kol., 2007)

¹⁴ ARMUTIDISOVÁ, Irena a kol. *Akt: naučte se fotografovat kreativně*. 1. vyd. Brno: Zoner Press, 2007. 224 s. Encyklopedie - grafika a fotografie. ISBN 978-80-86815-68-8. (s. 13)

2.1.3.1 VÝVOJ AKTOVÉ FOTOGRAFIE V ČESKÝCH ZEMÍCH

Stejně jako tomu bylo i jinde v Evropě, byla fotografie nahého lidského těla i v českých zemích považována za společensky nepřipustnou. Tehdejší společnosti 19. století vadila její konkrétnost zobrazení. Fotografie nebyla považována za umění, snímek aktu tak představoval doslova obchod s nahotou a jeho pořizování bylo protizákonné.

Za společensky akceptovatelné byly považované pouze snímky spoře oděných žen, mužů a dětí, které sloužily jako pomůcka pro akademické malíře nebo sochaře. Avšak „vzhledem k jejich poměrně četnosti a současně časté anonymitě tvůrců, existovali i další zájemci. V našich zemích se však hlavně jednalo o dovezené zboží delikátní povahy.“¹⁵ Přijatelné byly také alegorické kompozice, které fotograficky zpodobňovaly tradiční náměty z dějin malby a grafiky, nebo snímky etnologického charakteru vzniklé na cestách za domorodci. U nás to jsou dochované fotografie, které pořídil, na své výpravě po Brazílii v r. 1905 Alberto Vojtěch Frič. Umělecké hodnoty nabyly i fotografické studie secesního umělce Alfonse Muchy. Ty nejsou jen doplňkem již známého grafického a malířského díla, ale mají v umělcově tvorbě zcela jedinečné místo. Mucha využívá zajímavé techniky, která veristicky podává modely včetně jejich individuálních půvabů, ale i tělesných a kosmetických nedostatků. Snímky tak byly zhotovovány bez příkras a věcně.

Obrázek 1: Alfons Mucha, studie k obrazu, (asi 1913)

Obrázek 2: daguerreotypie, (asi 1850)

¹⁵ BIRGUS, Vladimír a Jan MLČOCH. *Akt v české fotografii*. Praha: Kant, 2001. ISBN 80-86217-35-3. (s. 9)

Vraťme se však na začátek cesty fotografického aktu v českých zemích. Asi první dochovanou zmínkou o fotografii nahého lidského těla je daguerrotypie čtoucí dívky, která byla pořízena někdy v 50. letech 19. století neznámým autorem.

Z druhé poloviny 19. století se nám zachovaly nejstarší známé signované a dochované snímky nahých a polonahých těl českých mužů – sportovců, které demonstrovaly a propagovaly kultivaci národního ducha a zdravě vyhlížejícího těla. K propagaci sokolského hesla „Ve zdravém těle zdravý duch“ komponoval Dr. Miroslav Tyrš své polonahé cvičence do fotografických sestav.

V roce 1889 byl v Praze založen Klubu fotografů amatérů. O 9 let později (1898) vyšla kniha C. H. Stratze Krása ženského těla s podtitulem „Věnováno matkám, lékařům a umělcům“, která mohla být inspirací i zmíněným fotoamatérům, jelikož roku 1904 byla přeložena i do češtiny a stala se tak první česky psanou knihou o fotografickém aktu u nás. Nejstarší dodnes dochovaný ženský akt je snímkem jednoho z amatérských fotografů Antonína Stiftera z Křince. Nepatrně mladší jsou snímky prvního českého teoretika fotografie Jaroslava Petrčky či Jana Srpa a Karla Anderleho. První snímek aktu, který byl otištěn v českém fotografickém časopise, pořídil roku 1911 právě zmíněný Karel Anderle.

Počátkem 20. století dochází k rozvolnění tradičních morálních vazeb a k liberalizaci pohledu na fotografický akt. Akt se začíná prodávat jako pohlednice či stereofotografie a vznikají také časopisy nebo publikace obsahující aktové fotografie.

Obrázek 3a: Jaroslav Petrček, (asi 1903)

Obrázek 3: František Drtikol

S touto popularizací aktu u nás souvisel i rozmach umělecké fotografické tendence zvané piktorialismus. Piktorialismus je fotografický směr, který usiluje o přiblížení malbě nebo grafice. Charakteristickými se pro tento směr staly fotografie zhotovované procesy tzv. ušlechtilých tisků a také používání měkce kreslících objektivů a předsádek (při samotném fotografování). (<http://cs.wikipedia.org/wiki/Piktorialismus>) „Akt hrál v době piktorialistů nesmírně důležitou úlohu. Byli to právě oni, kdo přesvědčili puritánskou veřejnost, že fotografický akt může být uměleckým dílem. A po uznání uměleckého aktu se tak vlastně vytvořil argument pro přijetí celé fotografie mezi „vysoká umění“.“¹⁶

František Drtikol je autorem druhého z aktů, otištěného v předním časopise českých fotoamatérů Fotografickém obzoru. Velkým přínosem Františka Drtikola, světově známé osobnosti věnující se fotografickému aktu, bylo překonání strnulého malířského pojetí zachycením aktu v pohybu.

První světová válka měla velký vliv na proměnu tradičních hodnot, životního stylu a mimo jiné i na samotnou fotografii. Díky poetistickému sloganu „Ve jménu života, radosti, a krásy“ vzrůstal zájem o sport, tanec a pohyb samotný, jenž ovlivnil i uplatnění aktu ve fotografii. Období rozvoje kultu zdravého těla se u nás projevilo například ve fotografiích nepříliš rozšířeného plenérového aktu autorů Drahomíra Josefa Růžičky (žijícího v USA), Jana Blažka a Juliuse Andrese nebo fotoreportéra Karla Hájka, které propojovaly oblíbený motiv tance s přírodou. „Ani fotografie nahých a polonahých těl vytrénovaných sportovců a sportovkyň, tak oblíbené v USA i v totalitních režimech hitlerovského Německa, Mussoliniho Itálie nebo stalinistického Sovětského svazu, nebyly v meziválečném Československu příliš rozšířené a uplatňovaly se hlavně v záběrech ze sokolských sletů a různých tělocvičných vystoupení“.¹⁷ Ateliérové fotografie nahých či polonahých vytrénovaných mužských těl, například při vrhu koulí či zvedání činky, najdeme asi jen na fotografiích Františka Drtikola, Josefa Větrovského, ateliéru Ströminger, žáků Státní grafické školy nebo Jindřicha Hatláka či opomíjeného Rudolfa Schneidera – Rohana. (Birgus a Mlčoch, 2001)

¹⁶ ARMUTIDISOVÁ, Irena a kol. *Akt: naučte se fotografovat kreativně*. 1. vyd. Brno: Zoner Press, 2007. 224 s. Encyklopedie - grafika a fotografie. ISBN 978-80-86815-68-8. (s. 15)

¹⁷ BIRGUS, Vladimír a Jan MLČOCH. *Akt v české fotografii*. Praha: Kant, 2001. ISBN 80-86217-35-3. (s. 14)

Éra první republiky znamenala pro vývoj českého umění vrcholnou dobu. Avantgardní proud patřil záhy k nejprogressivnějším v Evropě a Praha se stala jedním z hlavních center kubismu a surrealismu. „Jaroslav Rössler, Jaromír Funke, Eugen Wiškovský, Jindřich Štyrský, Miroslav Hák, Václav Zykmond a další přední tvůrci nejenom osobitě reagovali na podněty německé, francouzské či sovětské avantgardy, ale také nezřídka vytvářeli originální díla, která patřila k nejradikálnějším projevům abstrakce, konstruktivismu, nové věčnosti či surrealismu ve fotografii.“¹⁸

Obrázek 5: Miroslav Hák, Torso, 1938

Obrázek 4: Jaroslav Rössler, Sedící akt, 1922

Vedle avantgardního proudu meziválečné fotografie paralelně existovaly rozličné tradicionalistické směry, které se uplatňovaly i ve fotografickém aktu. Současně s pádem Rakouska-Uherska opadla i míra mravní prudérnosti, a tak se akty objevovaly stále častěji. Pronikly již na výstavy fotoamatérů, ale i profesionálních fotografů. Byly otiskovány na stránkách Fotografického obzoru a v dalších odborných tiskovinách. Od roku 1931 byly obsaženy i v tištěných ročenkách Československé fotografie. První původní český knižní titul o fotografování nahých těl vyšel roku 1926. Autorem této útlé knížky s názvem Fotografický akt byl J. Sekerník. Ve stejném roce vychází také portfolio Dvacet aktů, první samostatná publikace aktů od českého fotografa Aloise Zycha. O šest let později (1932) bylo v malém nákladu 20 exemplářů vydáno album Apotheosy, obsahující 12 originálních fotografií ženských aktů Jindřicha Vaňka s textem známého historika umění Antonína

¹⁸ BIRGUS, Vladimír a Jan MLČOCH, ref. 17, (s. 12)

Matějčka, který obhajoval užití aktu ve fotografii. V obou těchto publikacích šlo ještě o klasicky pojaté cudné zobrazení ženského těla. (Birgus a Mlčoch, 2001)

Zcela podružnou roli hrál akt ve fotografiích a fotomontážích české avantgardy. Určitou výjimku tvoří akty od Jaromíra Funkeho, vznikajících po r. 1927, kde jsou uplatněny principy konstruktivistické dynamické kompozice.

Teprve až surrealismus přinesl ve 30. letech nový pohled a přístup k fotografování, charakteristický svým otevřeným přístupem k erotice a sexualitě a zájmu o studium podvědomí. Intenzivní zájem o erotické umění projevoval zejména surrealista Jindřich Štyrský, který založil roku 1930 časopis s názvem Erotické revue. Další občasník s identickou tematikou, na jehož vydávání se Štyrský aktivně podílel, se jmenoval Edice 69 (vycházela jen v 69 kusech). Roku 1933 vyšla v Edici 69 bibliofile s názvem Emilie přichází ke mně ve snu, do které Štyrský umístil nádherné koláže, jimž za podklad sloužily výstřížky z anglických a německých pornografických časopisů.

Obrázek 7: Jindřich Štyrský, Emilie přichází ke mně ve snu

Obrázek 6: Jindřich Štyrský

Díky mimořádné oblibě názorů Sigmunda Freuda, rodáka z moravského Příbora, sehrával surrealismus v českém umění 30. let stále důležitější roli a vzrůstal tak zájem o erotiku a sex. Tyto motivy nalezneme v dílech celé plejády tvůrců – v erotických kresbách Štyrského nebo Toyen, v netradičních Burianových inscenacích Máchova Máje z let 1935 a 1936 s projekcemi filmů Jiřího Lehovce a Čenka Zahradníčka, použitými ve funkci

erotických symbolů a metafor, v textech Bohuslava Brouka, ve více než 370 kolážích Karla Teigeho, ve fotografiích Františka Vobeckého nebo donedávna veřejnosti neznámých aktech Václava Zykunda (spoluzakladatel skupinu Ra) i v celém časopise Erotická revue.

V aktech z 20. let převažují především čisté fotografie. Děje se tak díky názorovému vlivu Alfreda Stieglitze, který odmítá jakékoli dodatečné zásahy do negativů či pozitivů. Experimentálnější laděné akty se začínají objevovat až ve 30. a 40. letech. V Čechách je můžeme dohledat v tvorbě členů brněnské Fotokupiny pěti, či u Otakara Lenharta, Oldřicha Nouzy a Bohumila Šťastného.

Rok 1939 a následná okupace Československa nacistickým Německem zanechaly stopu i v dějinách české aktové fotografie. Avantgarda byla optikou nacistické ideologie nazírána jako zvrhlé umění. I přes konzervativní požadavky na v protektorátu vytvářené umění se občas zadařilo některým odvážnějším autorům publikovat i díla avantgardní. Dokladem může být akt s názvem Imaginární prostor od Josefa Ehma, publikovaný v roce 1940 v časopise Fotografický prostor. Jako další příklady lze uvést akty člena skupiny 42 Miroslava Háka, či snímky Karla Ludwiga. Oběma zmíněným autorům vychází v krátkém období mezi koncem války a nástupem nové totality první a na dlouho poslední monografie. Vcelku paradoxně okupace a druhá světová válka nepředstavovala tak ostrou proměnu vývoje fotografického aktu, jako následný nástup bolševické totality, jejíž ideologie prohlásila akt za buržoazní přežitek, a tím tuto fotografickou disciplínu na dlouhá léta zcela vytěsnila z výstavních sál a veřejného prostoru. (Birgus a Mlčoch, 2001)

„Poválečné období bylo ve střední a východní Evropě záhy poznamenáno ideologickým schematismem, což se odrazilo i v oficiálních pohledech na fotografický akt.“¹⁹

50. léta se stala ve vztahu k zobrazování nahoty „puritánským obdobím“ a ženský i mužský akt zůstal tabu až do počátku 60. let. Světlou výjimkou byla pozoruhodná kniha Václava Jirů Zrcadlo života, vydaná roku 1949. V knize byla reprodukována řada kvalitních aktů a tomuto tématu byla dokonce věnována i celá kapitola, jejíž název obsahuje tezi, „že nahota musí být symbolem skutečnosti a pravdy“. Navíc jsou v knize uvedeny i zcela unikátní fotografovy myšlenky o existenci fotografie. Kniha se tak stala jakousi dobovou příručkou moderní fotografie a to i pro fotografii aktu.

¹⁹ ARMUTIDISOVÁ, Irena a kol. *Akt: naučte se fotografovat kreativně*. 1. vyd. Brno: Zoner Press, 2007. 224 s. Encyklopedie - grafika a fotografie. ISBN 978-80-86815-68-8. (s. 16)

V červenci 1950 se radikálně ohlásil nástup tzv. socialistické fotografie, jejímž hlasatelem byl časopis *Nová fotografie*. Tvůrčí metodou nové fotografie se stal socialistický realismus. „*Je na snadě, že v této nové době, kdy byly jako priority vytyčeny stranickost, ideovost a aktuálnost v umění, nemohl fotografický akt vzkvétat. Komunistická pruderie připouštěla i jen poloobnažená těla pouze patřičně ideologicky zdůvodněná.*“²⁰

S temnou atmosférou českých zemí po roce 1948 kontrastovaly cesty Jiřího Hanzelky a Miroslava Zikmunda. Dvojice cestovatelů navštívila v letech 1947 - 1950 země Afriky a Latinské Ameriky. Po příjezdu publikovali cestopisné knihy, z nichž nejoblíbenější se stala kniha *Afrika snů a skutečnosti*, která obsahuje i řadu kvalitních aktů spoře oděných domorodých obyvatel a etnografických fotografických studií.

(Birgus a Mlčoch, 2001)

„*Akty Chocholy, Háka, Ehma, Proška, Jirů i Ludwiga se až na malé výjimky nepublikovaly.*“²¹

Obrázek 8: Josef Ehm

Obrázek 9: Karel Ludwig, hruška, 1948

Koncem 50. let se situace mění k lepšímu, což dokládá vydání monografie Josefa Sudka (1956), nebo otevření galerie n.p. Fotochema, první evropské výstavní síně věnované výhradně fotografii. Zásadní pro českou fotografii konce 50. let bylo také docenění mnoha českých autorů na světové výstavě EXPO 58.

²⁰ BIRGUS, Vladimír a Jan MLČOCH. *Akt v české fotografii*. Praha: Kant, 2001. ISBN 80-86217-35-3. (s. 17)

²¹ ARMUTIDISOVÁ, Irena a kol. *Akt: naučte se fotografovat kreativně*. 1. vyd. Brno: Zoner Press, 2007. 224 s. Encyklopedie - grafika a fotografie. ISBN 978-80-86815-68-8. (s. 16)

Šedesátá léta jsou poté ve znamení politického uvolnění, které se odráží i v přístupu k aktové fotografii, která je opět rehabilitována. Akt (v drtivé převaze ženský) se v průběhu 60. let stává dokonce jedním z nejrozšířenějších žánrů. V tomto období renesance českého aktu vstupuje na scénu velmi významný umělec Jan Saudek. Lyrickou oslavu ženské krásy předvádí ve svých fotografiích Taras Kusčinskyj. Stále významnější také začíná být barevná fotografie, a to jak v Čechách, tak i v celé evropské fotografické scéně.

(Birgus a Mlčoch, 2001)

Obrázek 11: Taras Kusčinskyj, Dana: Kapradí - schoulená

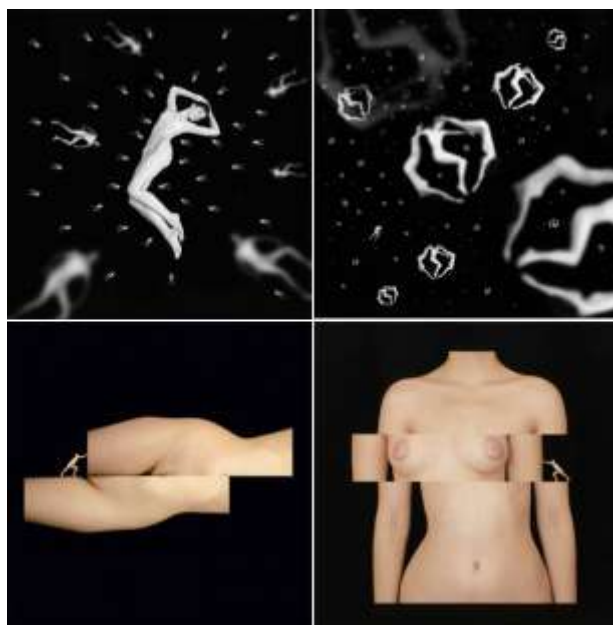
Obrázek 10: Jan Saudek, Slovanská dívka se svým otcem, 1998

Jaroslav Vávra je dalším zajímavým fotografem 60. a 70. let. Tento umělec začíná jako jeden z prvních osvětlovat modelky ostře barevnými světly a snímky nahých těl kombinuje se strukturami omítek, skla, či textilu. Fotografující malíř Zdeněk Virt také používá struktury přírodnin, navíc ovšem kombinuje snímky aktů s obrazci ve stylu Op-art.

V 80. letech se pak do fotografie, včetně té aktové, promítají ostatní média. V této době se postmoderní tendence výrazněji objevují zejména v tvorbě skupiny slovenských studentů pražské FAMU, kteří do normalizační fotografie vnesli spontánnost, hravost a úsměvnost. Do této skupiny (známé také jako československá Nová vlna), které šlo zejména o presentaci ryzí tělesnosti, patřili Tono Stano, Vasil Stanko, Miro Švolík, Rudo Prekop.

S politickým a uměleckým uvolněním po Sametové revoluci přichází bohužel i rozvolnění hodnot. Hranice mezi uměleckým aktem a pornografií se stírá a

z fotografického aktu se stává zboží, a tak se za tento žánr vydávají i zcela zjevné kýče. Vyrůstá také počet žen - fotografek, zajímajících se jak o mužský, tak o ženský akt. Akt si rovněž přivlastňuje reklamní průmysl a nahá těla tak začínají zdobit jak stránky časopisů, tak velké billboardové plochy. Společenská morálka však stále velí takzvané intimní partie zakrývat. Tato „cenzura“ se ovšem děje pouze ve světě reklamy. Umělecký akt zobrazení pohlavních orgánů, a to i v detailu, stále samozřejmě toleruje. Autoři uměleckého aktu na jeho bulvarizaci reagují. „V jejich dílech s akty nešlo zdaleka jen o klasickou krásu, nebo prvoplánovou erotiku, ale v širším smyslu o lidskost, ušlechtilost, i o naznačení mnoha tipů existencionální úzkosti na prahu 3. tisíciletí.“²²

Obrázek 12: Miro Švolík

²² ARMUTIDISOVÁ, Irena a kol. *Akt: naučte se fotografovat kreativně*. 1. vyd. Brno: Zoner Press, 2007. 224 s. Encyklopedie - grafika a fotografie. ISBN 978-80-86815-68-8. (s. 20)

2.1.4 INSPIRACE

2.1.4.1 PAVEL BRUNCLÍK

„Pavel Brunclík patří k fotografům, kteří rozvíjejí svůj názor bez ohledu na právě převládající výtvarné proudy. Svůj projev zakládá na systematické práci se zvolenými tématy a na důsledném vyčerpání jejich možností. Snaží se tedy dosáhnout určitého řádu, což ovšem neznamená, že nenechává prostor pro náhodu. Ta hraje v některých fotografiích stejně důležitou roli jako neustálé hledání souvislostí.“²³

Obrázek 13: Pavel Brunclík, Geometrie nahoty

Pavel Brunclík je přední český fotograf narozený 27. října 1950 ve Znojmě. Je známý jak v Čechách, tak i v cizině. Fotografii se začal plně věnovat až po absolvování matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy. Poté pokračoval ve studiích na Katedře dokumentární tvorby FAMU v Praze, kde studoval režii a scenáristiku. Právě na FAMU se začal věnovat více fotografii, když na Katedře fotografie absolvoval rok mimořádného studia. (<http://www.pavelbrunclik.com>)

²³MACHALICKÝ, Jiří. Pavel Brunclík: Texty. *Pavel Brunclík* [online]. [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.pavelbrunclik.com/pages/about.asp?cx=4>

„Jeho přístup ke skutečnosti přirozeně ovlivňuje původní školení.“²⁴ Způsob myšlení, který souvisí s Brunclíkovým předchozím studiem, je v jeho fotografiích velmi patrný. V jeho umělecké tvorbě se odráží až téměř pedantský důraz na strohost, jednoduchost a také cizelování sebemenších maličkostí do co nejdokonalejší formy. Tento racionalismus je ovšem vhodně vyvažován jemnou citovostí. V jeho fotografiích je též patrné promyšlené zvažování poměrů světla a stínu, které vytvářejí hloubku obrazu.

Obrázek 14: Pavel Brunclík, Geometrie nahoty (2005 - 2007)

Dílo Pavla Brunclíka zahrnuje mnoho fotografických žánrů. Svou pozornost však soustředí hlavně na nazírání krajiny a lidského těla, ve kterých hledá prapodstatu přírody, prapodstatu tvarů, linií, forem, ale i barev a pohybu. Ve všech jeho fotografiích mu jde o kvalitu fotografie, o její celkovou skladbu, zahrnující všechny důležité složky – světlo, barvy, tvary. Znamé jsou například autorovy tematické cykly Cizí ženy, Krajiny, Geometrie nahoty nebo 46 Čechů. O díle Pavla Brunclíka vyšlo mnoho skvěle zpracovaných textů. Jedním z nich je například „Být v krajině, myslet jinak a vrátit se lepší“ od uznávaného českého geologa a klimatologa Václava Cílka.

Mým záměrem, ale není analyzovat fotografovou dosavadní tvorbu. V kapitole věnované Pavlu Brunclíkovi bych chtěla svou pozornost zaměřit zejména na fotografický cyklus nazvaný „Geometrie nahoty“, který se stal pro mou práci v mnoha ohledech stěžejním.

²⁴ MACHALICKÝ, Jiří, ref. 23

O souboru aktů nazvaném Geometrie nahoty bychom mohli říci, že je přímým pokračováním jeho fotografií krajiny. Zdůrazňuje především čistotu tvaru, krásu a sílu detailu. V této sérii se autor vrací k svému nenaplněnému přání z let, kdy byl studentem FAMU a svůj absolventský film chtěl věnovat právě baletu. Podobně jako Františku Drtikolovi nešlo Pavlu Brunclíkovi o samotný tanec, ale o estetiku těla v pohybu. Geometrie nahoty je souborem figurálních fotografií sólistů baletu pražského Národního divadla, zaměřený na přesně komponované akty, ze kterých je naprosto patrný Brunclíkův smysl pro geometrii. Fotografie mají se samotným baletem společný přísný skladebný smysl a vyznažuje u nich energie pohybu zastaveného v jediném bodě.

(<http://www.pavelbrunclik.com>)

Obrázek 15: Pavel Brunclík, Geometrie nahoty

Obrázek 16: Pavel Brunclík, Geometrie nahoty

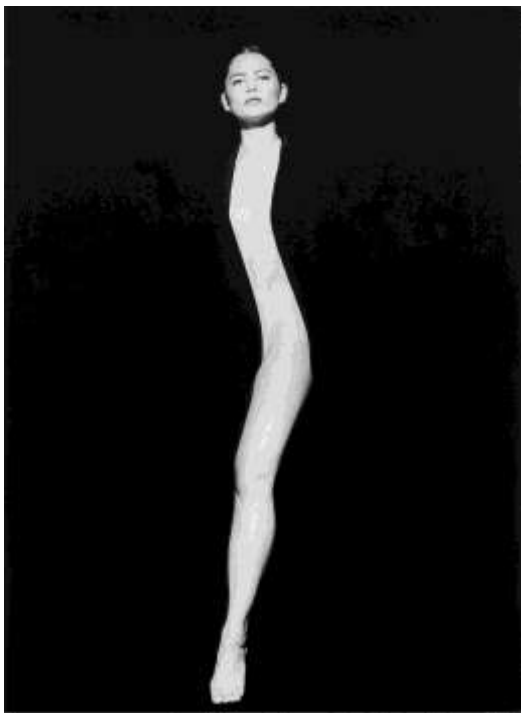
„Pro Pavla Brunclíka je lidské tělo nositelem krásy, ale i síly a životní energie, a taneční póza je mocnou výzvou vyvolávající reakci v dlouhé řadě obrazových variací, celků, polocelků, detailů. Na rozdíl od Drtikola však většinou tvoří akty skupinové, v nichž i muži mají své místo. A práce s detailem je pro něho základem dynamiky pohybu i jednoduchosti tvaru.“

„Geometrie – jak známo – je „nauka o vztazích prostorových objektů.“ V případě Brunclíkova souboru jde tedy o vztahy čistých, až minimalisticky podaných linií a tvarů lidského těla. Ale současně jde i o vztahy erotickým příslibem nabitě dynamické taneční pózy, světla a prostoru.“²⁵

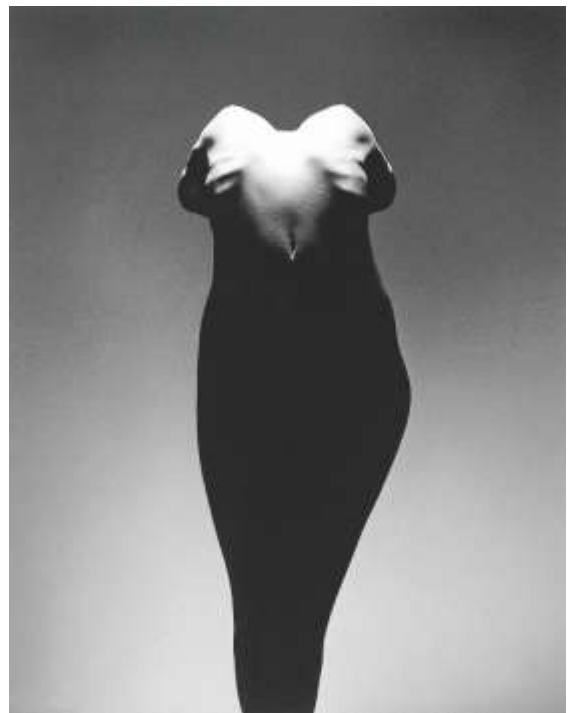
²⁵ MRÁZKOVÁ, Daniela. Pavel Brunclík: Texty, Geometrie nahoty. *Pavel Brunclík* [online]. [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.pavelbrunclik.com/pages/about.asp?cx=3>

2.1.4.2 TONO STANO

Tono Stano je ve svých 54 letech jedním z nejrespektovanějších v Čechách žijících slovenských fotografů současnosti. S fotografií se tento nesporný talent začal seznamovat v letech 75 – 79 na bratislavské umělecko-průmyslové škole. Pro nedostatek místa v oboru grafika se vlivem náhody ocitl v ateliéru fotografie u Miloty Havránkové. Na budoucí dráhu fotografa ho tedy svedla spíše hříčka osudu než vědomá a programová snaha. Dalším mezníkem bylo studium na pražské FAMU, kde se Stano spřátelil s dalšími slovenskými výtvarníky.

Obrázek 17: Tono Stano

Obrázek 18: Tono Stano,

Tono Stano patřil k mladé vlně inscenované fotografie (Stano, Stanko, Švolík, Prekop), která svou recesistickou nespoutaností oživila dobovou fotografickou scénu. Pod nánosy recese a ironie se ovšem dalo celkem zřetelně nahmatat Stanovo přesvědčení o důležitosti vlastního sdělení.

Na FAMU vytvořil Stano kalendář s výjevy z různých oborů lidské činnosti, kde inscenoval své „živé obrazy“, jejichž decentním, ale působivým aranžmá ironizuje společenskou důležitost vyobrazovaných témat (průmysl, kultura, zemědělství...). Tono Stano si všímá kontrastů banality a věci zásadního významu a s jejich pomocí dráždí a

podněcuje svou i divákovu imaginaci. Je zřejmé, že „vyrušit diváka z poklidu a pasivity a vyburcovat jeho emoce a intelekt se stává Stanovou silicí ambicí,²⁶ a také charakteristickým prvkem jeho tvorby.

Obrázek 20: Tono Stano,

Obrázek 19: Tono Stano,

Během osmdesátých let se ovšem Stanově floutkovské recesivnosti obrušují hrany. Pro jeho následující práce je tak typický o poznání distingovanější charakter brilantně vycizelovaných scén. Při práci s lidským aktem jej zajímá ve všech pozicích esteticky vyhlížející člověk. Objektív Tona Stana je vždy namířen na mladé, krásné a fyzicky zdatné lidi „*Mám důvod, proč pracuji s těmi lidmi, kteří vypadají, jak vypadají: pro mé fotky jsou ideální ženy, které ještě nemají děti, rodinu, starosti. Řekněme, že jsou na startovní čáře svého života. Mají v sobě zvláštní energii nezkalenou zklamáním.*“²⁷ Zde můžeme dohledat důvody, proč se fotograf až téměř úzkostlivě vyhýbá, u jiných tak oblíbenému, zvětňování životem pohmožděných tělesných schránek.

I portrét je pro Tona Stana velmi přitažlivým žánrem. Mahulena Bočanová, Aňa Geislerová či Morgan Freeman jsou jen jedni z mnoha celebrit, s kterými fotograf spolupracoval.

Ani akt vržený do náruče přírody není téma, o kterém by se dalo tvrdit, že Stana

²⁶ JURÍKOVÁ, Magdalena. *Tono Stano*. 1. vyd. Praha: Torst, 2005. ISBN 80-7215-247-5.

²⁷ FILÍPKOVÁ, Zuzana. Tono Stano: Postavy na těch fotkách působí, jako by čtvrtily malé děti.

In: *IDNES.cz* [online]. [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/tono-stano-postavy-na-tech-fotkach-pusobi-jako-by-ctvrtily-male-deti-1gb/zpr_archiv.aspx?c=A110511_114321_kavarna_chu

nezajímá. „*Stanova úcta k přírodě má stejný rozměr jako jeho obdiv k tělu.*“²⁸ Část jeho tvorby tak tvoří cykly, v nichž své modely vypouští do exotických přírodních scénérií a těží ze všech možností, které mu souhra tohoto nového ateliéru a jeho spolupracovníků nabízí.

Část fotografovy tvorby, která ovlivnila i mou diplomovou práci, vzniká počátkem devadesátých let, kdy Tono Stano vytváří pomocí důmyslného nasvětlení zkratky neobvyklých tělesných křivek.

Obrázek 21: Tono Stano

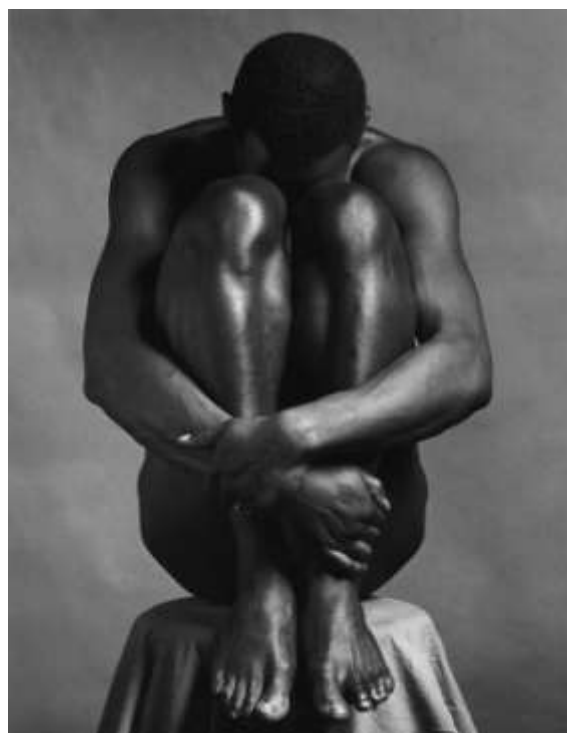
²⁸ JUIŘÍKOVÁ, Magdalena. *Tono Stano*. 1. vyd. Praha: Torst, 2005. ISBN 80-7215-247-5.

2.1.4.3 ROBERT MAPPLETHORPE

Robert Mapplethorpe je právem velmi často označován jako nejkontroverznější fotograf 80. let. Poznávacím znamením tohoto opožděného klasicisty byla schopnost komprimovat široké a provokativní téma do jednoduché a srozumitelné vizuální podoby. Ostře katolická výchova u Mapplethorpa kontrastuje s obsesí v bizarních sexuálních námětech, zacházejících mnohdy až k sadomasochistickým praktikám. Dalším odklonem od katolických hodnot byla vlastní (dlouhou dobu potlačovaná) homosexualita, z které Mapplethorpe udělal v průběhu konce 70. let předmět svého fotografického umění. Zejména díky tomuto tématu se pro Mapplethorpa stala fotografie prostorem pro sebepozorování a sebepoznání.

Obrázek 23: Robert Mapplethorpe

Obrázek 22: Robert Mapplethorpe

Mapplethorpe se narodil roku 1946 v New Yorku v části Queens. Při studiích na Parsons School of Design se setkal s umělkyní Patti Smith, se kterou nafotil sérii portrétů. S touto významnou rockovou básnířkou na začátku své fotografické kariéry i žil.

Další osudovou ženou v jeho muži protkaném světě byla první mistryně světa v kulturistice, ctížádostivá a cílevědomá Lady Lisa Lyon. „*Ještě nikdy jsem neviděl*

*takovou ženu: Cítil jsem se, jako bych pozoroval bytost z jiného světa*²⁹ okomentoval setkání s Lisou ve svém atelieru Mapplethorpe. Tato charismatická žena, v doprovodu dynamické doby přetvářející zastydlou setrvačnost konzervativních hodnot, pomohla prosadit ideu nové, tělesně sebevědomé ženy.

K procesu deformace zastaralého dogmatického způsobu nazírání na ideál tělesné krásy přispěl Mapplethorpe jak popularizací homosexuálních námětů, tak cyklem 117 fotografií Lady Lisi Lyon. Tato Mapplethorpeho nejobsáhlejší práce vznikala v rozmezí let 1980 – 1982. Za pomoci důsledně promyšleného nasvícení a špičkově zvládnutého řemesla se Mapplethorpovi podařilo v tomto díle zachytit čistý a dokonalý obraz tělesnosti. (Koetzle, 2003)

Obrázek 25: Robert Mapplethorpe

Obrázek 24: Robert Mapplethorpe

²⁹ KOETZLE, Hans-Michael. *Slavné fotografie: Historie skrytá za obrazy 1928-1991*. 1. vyd. Praha: Slovart s.r.o., 2003. ISBN 3-8228-2578-6. (s. 165)

2.1.4.4 SPOLEČNÉ RYSY

Se všemi zmíněnými autory sdílím velký obdiv k lidskému tělu.

S Pavlem Brunclíkem mám společné akcentování především čistoty tvaru, krásy a síly detailu v přesně komponovaných aktech. Je mi blízké i jeho nazírání na lidské tělo jako na prapodstatu člověka, tvarů linií, forem ale i pohybu. Dále si myslím, že dalším naším společným rysem je preciznost, strohost a jednoduchost v zobrazování a pozornost zaměřená na vztahy čistých linií a tvarů lidského těla. Stejně jako Pavel Brunclík se snažím v mé práci zvažovat poměr světla a stínu a skloubit jej s určitou dávkou citovosti. Celkově je mi tvorba Pavla Brunclíka velmi blízká jak po obsahové, tak po formální stránce. Dalším stavebním prvkem fotografie, který mám s tímto fotografem podobný, je volba přísného monochromního pozadí, v mém případě bílém. Prostřednictvím monochromního pozadí pomáhám koncentrovat divákovu pozornost na zobrazovanou figuru, podobně jako to dělá právě Pavel Brunclík.

Tono Satano mě inspiruje převážně v jeho důmyslném nasvětlení, kterým vytváří působivé kontrasty, zkratky neobvyklých tělesných křivek. Souhlasím s jeho přístupem, kdy interpretaci své tvorby a odpověď na otázku „Co tím chtěl mistr říci?“ nechává jen a pouze na divákově libovůli.

U Roberta Mapplethore oceňuji zejména jeho kolekci Lady Lisa Lyon, díky které pomohl prosadit ideu nové tělesně sebevědomé ženy. Od tohoto autora se inspiroji především čistým a dokonalým obrazem tělesnosti.

2.2 PRAKTICKÁ ČÁST – PROCES TVORBY

Měla jsem v hlavě obraz a s ním vstoupila do fotoateliéru a pořídila první snímky. Kde se vzal ten obraz v mé hlavě, na to jsem přišla až při vyhledávání autorů fotografujících nahé lidské tělo. Až při pohledu na snímky ze série Geometrie nahoty Pavla Brunclíka jsem si vzpomněla na okamžik, kdy jsem je poprvé spatřila a byla jimi ohromena. Okouzlení z jeho fotografií ve mně muselo hluboko zakořenit, když jsem jich, z počátku nevědomky, využila ke své představě o obrazu.

2.2.1 KONCEPT PRÁCE

Ve své práci chci fotografovat nahé lidské tělo tak, aby intimní ženské partie nebyly dominantní. Tělo chci fotografovat tak, aby vyniklo samo o sobě, jako krásný objekt, který sám ve své dokonalosti dokáže vytvářet zajímavé pozice a vlastně tím i obrazy. Primárně mi jde o zobrazení těla v jeho objemu, v jeho tělesnosti, v jeho křivkách, liniích a tvarech, které bych ráda modulovala a zvýrazňovala vhodným nasvícením.

Na svých fotografiích nechci, záměrně téměř vůbec, zachycovat tvář modelky. Jak jsem již uvedla, v této sérii mi jde především o tělesnost. Bojím se, že pokud bych nějak výrazněji zaměřovala hledáček svého fotoaparátu i na výraz modelčiny tváře, mohl by být tento výraz pro diváka rušivý a ve výsledku tak odpoutávat pozornost od hlavního tématu snímku, jímž je tělo. Toho jsem se pro tentokrát chtěla vyvarovat.

Světlem a stínem chci modelovat tělo a jeho intenzitou utvářet výsledný charakter snímku. Silnými světelnými kontrasty upozorňovat a vyzdvihovat objemy a křivky lidského těla. Pozice, do kterých chci modelku aranžovat, musí, v případě této série, utvářet ve výsledku uzavřený celek – uzavřený tvar – objem, ale nejde jen pouze o to, ale i o jistou citovost vloženou do snímku. Tělo by pak mělo vytvářet geometrický tvar. Budu se snažit o to, abych podobně jako Pavel Brunclík, lidské tělo portrétovala a nefotila pouze nějakou hmotu či sexy ženu. S ženským tělem chci citlivě zacházet. Především chci akcentovat již zmíněnou čistotu tvaru a krásu a sílu detailu v přesně komponovaných aktech po vzoru Pavla Brunclíka. Ve svých snímcích budu dávat i prostor pro náhodu, protože buď „*fotograf přichází s myšlenkou a modely hledají cestu k jejímu naplnění,*

*anebo modely samy prezentují své možnosti a inspirují fotografa.*³⁰

2.2.2 VÝBĚR MODELU

Modelkou pro mé fotografie se stala moje kamarádka Lucie, kterou dlouho znám, a se kterou jsem již v minulosti na různých fotografiích spolupracovala, a proto vím, co od ní mohu čekat, a ona ví, co může očekávat ode mě a navzájem si tak důvěřujeme. Spolupráce v takto intimní sféře, jakým akt nebo fotografie nahého těla, je důležitá. Je důležité, aby si model a fotograf důvěřovali a aby jejich vztah byl nejen profesionální, ale i vřelý, příjemný a bez obav.

2.2.3 VOLBA TVŮRČÍ STYLIZACE

Pro cyklus mých fotografií jsem se rozhodla využít stylizaci úhlem pohledu, stylizaci světlem a stínem, a dalo by se říci i stylizaci jinou tonalitou, jelikož se fotografie vizuálně blíží technice High key.

2.2.3.1 POZADÍ

V mé práci kladu důraz na čistotu provedení, jednoduchost a jasnost. Volím tak klidné bílé pozadí (pouze s jemnými vrženými stíny modelčina těla). Důvodem této volby byl i fakt, že jsem dříve pracovala převážně s pozadím černým a využívala hlavně stylizaci technikou Low key. Nyní jsem se již chtěla zabývat něčím trochu jiným. Vyzkoušet si práci s bílým pozadím mě lákalo. Předpokládala jsem totiž, že se tím (oproti focení na černé pozadí, kde se dá mnoho věcí schovat) zvýší náročnost focení. Objevila se přede mnou určitá výzva a já se ji rozhodla zdolat. Čistá bílá plocha v pozadí také podpoří ústřední motiv fotografie - tělo.

2.2.3.2 SVĚTLO

Při tvorbě fotografií jsem si nastudovala různé druhy osvětlení a vyzkoušela jsem si, jak která fungují. Přímé ostré světlo, úhly nasvícení, počet světel dopadajících na tělo,

³⁰ Pavel Brunclík [online]. [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.pavelbrunclik.com>

všechny tyto možnosti jsem před mým konečným rozhodnutím vyzkoušela. Záměrně jsem nakonec zvolila téměř stejně intenzivní nasvětlení z obou stran rozptýleným světlem. Tato forma nasvětlení vykreslila modelce stín na středu těla. Souměrné oboustranné nasvětlení pomohlo vytvořit v některých fotografiích více či méně patrnou souvislou linii středového stínu. Na každé fotografii patrné nasvětlení z obou stran, jsem si vybrala pro jeho vlastnost umocňovat a tvořit symetrii, kterou jsem chtěla do fotografie vnést.

2.2.3.3 POLOHA TĚLA

Samotné pozice - polohy těla modelu, byly komponované tak, aby vytvářely určitý geometrický tvar, aby umocňovaly linie, a aby určité části těla byly na výsledné fotografii v zákrytu. V případě, kdy se na model díváme pod určitým úhlem pohledu, a model je usazen v konkrétní poloze, pak některé části těla nevidíme, protože se překrývají. Tím dochází k zajímavým vizuálním deformacím, kterých jsem chtěla docílit. Tělo se začíná stávat jakousi hmotou - sochařskou hlinou, kterou je možno hníst a dle potřeby si s ní hrát. Proto jsem svou práci také nazvala *Tělo jako hra*. Hmotu skládám do potřebné kompozice a modeluji z ní nový obraz, který je bohužel omezený schopností těla a schopností modelu. S každým modelem si mohu dovolit dělat něco jiného, jedna a ta samá pozice by s každým jiným modelem vypadala odlišně. S Luckou jsem již spolupracovala. Zнала jsem tedy její tělo a věděla jsem, čeho je schopna. Snímky jsou komponované velmi čistě, jednoduše. Chtěla jsem, aby divák nebyl vůbec ničím rušen, aby fotka působila klidně, někdy až meditativně. Světlo, které jsem zvolila, pomáhá symetrické kompozici, se kterou ve snímcích pracuji.

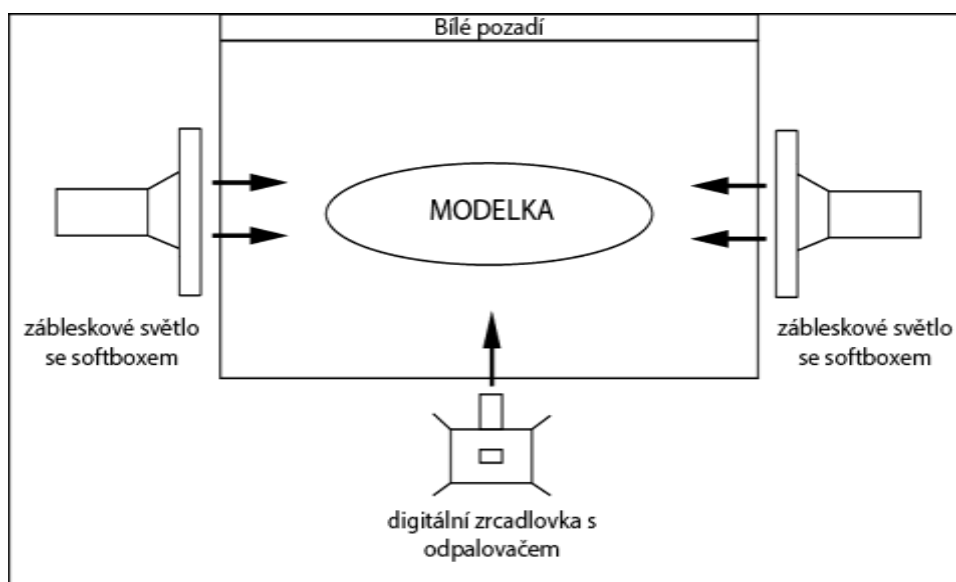
2.2.4 TECHNICKÁ SPECIFIKA

Všechny fotografie jsem pořizovala ve školním fotoateliéru na Fakultě umění a designu Západočeské university v Plzni. Fotoateliér mi vyhovuje, jak po technické stránce (je zde vše, co k focení potřebuji), tak i po stránce funkční. Okna lze zaclonit roletami a velice jsem ocenila, že si mohu libovolně nastavovat teplotu v místnosti. Hodnotu teploty v ateliéru jsem při samotném focení, už nahé modelky, nastavila na příjemných, 25 – 26 °C. V ateliéru se nachází závěsné rolovací zařízení, na které lze umístit role bílého, černého, nebo jiného barevného kartonu. Já jsem použila, jak jsem již uvedla, pozadí bílé.

Ateliér je dále vybaven několika ateliérovými zábleskovými světly a nastavci na světla. K focení jsem využila dvou zábleskových světel se softboxem. Ostatní fototechniku – expozimetr, odpalovač a fotoaparát - jsem měla zapůjčenou též ze školy. Stativ jsem měla vlastní, ale nakonec jsem ho využívala jen minimálně, jelikož jsem potřebovala větší mobilitu, kterou stativ neumožňuje.

Fotografie první série *Geometrická*, třetí *Vleže* a čtvrté série *Bez názvu* jsou pořízené z fotoaparátu Canon EOS 600D s objektivem EF – S17 – 85 mm, f/4-5,6 IS USM. Hodnoty byly nastaveny takto: ISO 200, expoziční čas 1/200 sec, clona f 13 nebo f 14 a ruční nastavením vyvážení bílé.

Druhá série *Plavecká* je focena v jiném školním ateliéru s jinými světly, ale též zábleskovými, a se softboxy. Tato série byla focena na fotoaparát Nikon D300 s objektivem 16 – 85 mm, f/3,5-5,6 s nastavením hodnot ISO 100, expoziční čas 1/125 sec, clona f 5 nebo f 6,3 s ručním nastavením vyvážení bílé.

Obrázek 26: Schéma uspořádání ateliéru

2.2.5 PRŮBĚH REALIZACE

Proces focení probíhal následovně. Dala jsem si schůzku s modelkou, které jsem řekla, jakou mám vizi a co si představuji, že bude předmětem naší spolupráce. Také jsem modelce předem předvedla nějaké polohy a přinesla jí inspiraci jak naskicovanou, tak již nafocenou jinými fotografy.

Konkrétně jsem použila výše zmíněné pozadí z bílého kartonu natočeného v roli. Karton zasahuje až na zem, kde vytváří souvislý bílý podklad. Poté jsem si připravila dvě záblesková světla se softboxy (pro měkké, rozptýlené světlo) a postavila je do potřebné pozice, naproti sobě. Dále jsem si připravila stativ a fotoaparát. Nastavila jsem si citlivost (ISO) na 100 popř. 200 asa. Hodnotu jsem nastavila jak na fotoaparátu, tak i na příručním (digitálním) expozimetru, na němž jsem zadala i mód – blesk a čas identický s časem nastaveným ve fotoaparátu. Poté jsem instruovala modelku, aby zaujala polohu vsedě, ve středu bílé plochy. Předběžně jsem si na fotoaparátu nastavila expozici, například čas t 1/200 a clonu f 16 (jelikož chci mít vysokou hloubku ostrosti – mít dostatečně světlé pozadí a tělo celé proostřené). Intenzitu světel jsem nastavila tak, aby jejich hodnota (naměřená expozimetrem) odpovídala přednastavené cloně ve fotoaparátu. Pořídila jsem pak zkušební snímky a podle výsledku upravila pozici a intenzitu světel a také hodnoty ve fotoaparátu.

Když jsem s výsledkem byla spokojená (např. t 1/200 sec, clona f 14) modelku jsem naaranžovala do určité polohy, nebo jsem ji nechala libovolně hýbat a v určitém bodě jsem ji zastavila, a poté začala s focením „naostro“. Po nafocení několika desítek fotek (po 2 – 3 hod.), jsem focení ukončila. Poté jsem již v práci pokračovala doma.

V počítači jsem si prohlédla nafocené snímky a ty nevhodné či nepovedené smazala. Pak následoval užší výběr fotek a postprodukce v počítači.

V ateliéru jsem byla fotit celkem čtyřikrát. Po dokončení fotografování a následné úpravě v počítači jsem vytiskla náhledy vybraných snímků. Tisky jsem pak srovnala do skupin – cyklů tak, aby se k sobě fotografie hodily jak vizuálně, tak obsahově. Výběr byl pro mne velmi těžký. Vymyslela jsem si tak jakási vodítka, která mi pomáhala při výběru a rozřazování fotek.

2.2.5.1 POSTPRODUKCE

Fotografie jsem upravovala v počítači v programu Camera Raw a Adobe Photoshop. Snímky jsem v Adobe Photoshopu převedla do černobílé verze, pomocí funkce Míchání kanálů – monochromatický. Poté jsem fotky otevřela v programu Camera Raw a podle citu „ořízla“ na výsledný formát. Následoval sled drobných úprav jako: kontrast, světla, stíny, bílé, černé, zřetelnost, tónová křivka, detaily, zostření. Ve Photoshopu jsem snímky doladila retuší drobných vad a nedostatků např. retuš mateřských znamének, výrazných pih, jizev, modřin či otláčenin. Vyčistila jsem bílé pozadí od případných nečistot, prachu a vymazala některé nechtěné stíny v pozadí. Na tyto kroky jsem použila bodový retušovací štětec, záplatu, klonovací razítko, gumu či zesvětlení.

2.2.6 POPIS FINÁLNÍHO DÍLA

Výsledkem praktické části diplomové práce je fotografický projekt *Tělo jako hra*, rozdělený do čtyř sérií digitálních fotografií aktu nazvaných *Geometrická*, *Plavecká*, *Vleže* a *Bez názvu*. Projekt je zaměřený na čistotu tvaru, krásu a sílu detailu, v jednoduše a jasně komponovaných snímcích nahého těla, zobrazeného ve svém objemu, tělesnosti, křivkách a liniích, tak, aby vyniklo samo o sobě jako krásný objekt, který sám ve své dokonalosti dokáže vytvářet zajímavé pozice a vlastně tím i obrazy. Ústředním prvkem všech fotografií je tělo a jeho zajímavé polohy, vizuální deformace a ve vybraných snímcích i důraz na symetrii.

Pokud, bych musela vybrat jen jednu z těchto čtyř sérií, zvolila bych tematický soubor zvaný *Geometrická série*. Tato série mi přijde asi nejucelenější, vizuálně nejzajímavější a obrazově rozmanitá a hravá, tudíž i nejlépe splňující téma celého projektu *Tělo jako hra*. Nemyslím si však, že ostatní série jsou horší, nebo nesplňují téma. Myslím, že všechny jsou něčím zajímavé, rozmanité a hravé.

Sérii *Geometrická* jsem takto pojmenovala, protože modelka je aranžovaná do pozic, které ve svém výsledku působí velmi geometricky a ve snímcích je i velmi patrný důraz na symetrii. Snímky jsou přesně komponované, je z nich tak cítit nejen vizuální hravost, ale i geometrický smysl pro přesnost a jasnost. Při výběru fotografií do této skupiny jsem si pomohla stanovením si několika pravidel výběru. Prvním z nich je, aby

snímek byl vizuálně jiný než předešlé vybrané snímky a aby výsledný obraz polohy těla byl co nejvíce symetrický. Stále jsem však měla vybraných více snímků, než jsem potřebovala, a tak jsem si vymyslela další pomůcku. Snímky jsem vybírala podle jejich obrazné podobnosti s květem rostlin (např.: fialka, orchidea, tulipán, narcis apod.). Potom by se tato série mohla jmenovat i např. *Květy*.

Plavecká série nese název podle atributu, který se na těchto fotografiích objevuje, a to plavecká čepice. Je to vlastně jediný artefakt, který jsem v tomto projektu použila, ale nepocítuji ho jako něco navíc, spíš to vnímám jako součást obrazu. Čepice působí, jako by byla pevnou součástí modelčiny těla. Pozice, ve kterých se tělo modelky nachází, odkazují na akt plavání či přípravu na skok do vody. Je to také jediná série, která svým způsobem odhaluje osobnost modelky.

Název série *Vleže* sám naznačuje charakteristiku snímků této skupiny. Pozice těla na těchto fotografiích je vleže. Fotografie tím odkazují na jakýsi moment odpočinku. Tyto snímky vznikly v momentě, kdy byla modelka již po dlouhém náročném focení unavená a „schoulila se na zem“. Tohoto okamžiku jsem využila a pořídila tak tyto přirozené ležící snímky.

Posledním cyklem je série snímků, které se mi nepodařily nikam zařadit, ale které mě něčím tak okouzly, že jsem je nemohla neukázat. Tyto snímky jsem však sestavila, tak aby k sobě ladily a vytvářely celek.

2.4 PEDAGOGICKÁ ČÁST

Pedagogická část je zaměřena na návrh komplexního vyučovacího projektu, který nese stejnojmenný název jako téma celé diplomové práce *Tělo jako hra*. Vyučovací projekt je zaměřen na fotografování aktu tvůrčím způsobem na střední odborné škole či střední škole uměleckého zaměření. Je určen pro studenty 4. ročníku, kteří dosáhli 18. let.

2.4.1 NÁVRH KOMPLEXNÍHO VYUČOVACÍHO PROJEKTU

Návrh vyučovacího projektu jsem se rozhodla zaměřit na fotografii nahého lidského těla – tedy aktu. Domnívám se, že pro studenty 4. ročníku již není lidská nahota tabu a s obnaženým tělem se setkali minimálně při hodinách figurální kresby. Neměli by tak být pohledem na nahé tělo zaskočeni. Modelem by měla být „osoba zvenčí“ zprostředkovaná školou. Může jít i o stejný model, který žáci kreslí při svých hodinách figury. Z hlediska dobré znalosti tělesné stavby fotografovaného objektu je tato varianta výhodnější. Odvrácenou stranou mince pak může být nezáměr o práci s „až příliš dobře známým materiálem“. Volbu modela je proto dobré se studenty předem prodiskutovat. Jelikož jde o první setkání studentů s aktovou fotografií, zvolila bych model ženského pohlaví. Ženský akt je klasičtější a společností ještě stále více přijímán než akt mužský.

Projekt obsáhne 20 vyučovacích hodin tj. 10 výukových bloků a je navržen pro 10 studentů. Pokud by bylo studentů víc, musel by být projekt rozsáhlejší a obsahovat více úkolů (pro ty studenty, kteří by v konkrétních blocích nefotili). Z důvodu už tak velkého rozsahu mé diplomové práce, jsem se rozhodla návrh projektu připravit jen pro zmíněných 10 studentů. Celý projekt je primárně zacílen na formy tvůrčí stylizace aktu a jejich praktického využití při samostatném focení studentů.

2.4.1.1 NÁVRH PROJEKTU „TĚLO JAKO HRA“ OBECNĚ:

Škola: Střední odborná škola - SOŠ, Střední umělecko-průmyslová škola – SUPŠ (možno i Gymnázium – G)

Předmět: Fotografie (volitelný předmět / seminář nebo i zájmový kroužek)

Tematický celek: Fotografie aktu

Cílová skupina: studenti 4. ročníku (věk – starší 18 let), počet žáků - 10

Časová dotace: 20 vyučovacíh hodin, tj. 10 výukových bloků

Název projektu motivační: „Tělo jako hra“

Název projektu popisný: umělecky stylizovaná digitální fotografie aktu

Klíčová slova: digitální fotografie, umělecká fotografie, akt, stylizace, tělo, tělo jako hra

Výtvarná disciplína: digitální fotografie

Návaznost na výtvarné směry: především na umění avantgardy

RVP pro střední odborné vzdělání (RVP SOV):

obor vzdělání: Umění a užité umění - Užité fotografie a média (kód82-41-M/02)

vzdělávací oblast: Odborné vzdělání

obsahový okruh: Fotografická tvorba; Technologická a technická příprava;

(Umělecko-historická a výtvarná příprava)

Učivo z RVP SOV:

Fotografická tvorba - učivo: Vývoj fotografie, Výtvarná tvorba, Finální zpracování

Technologická a technická příprava – učivo: Technologický základ

(Umělecko-historická a výtvarná příprava – učivo: Historie výtvarné kultury a vývoje společnosti, Morfologie a syntax výtvarné tvorby)

Očekávané výstupy: (výsledky vzdělávání)

- Vývoj fotografie: objasní podmíněnost a vzájemný vztah vývoje výtvarného umění a vývoje fotografie
- Výtvarná tvorba: výtvarně vnímá, myslí a samostatně vyjadřuje vlastní výtvarný názor; využívá výtvarné a výrazové možnosti různých médií, technik, technologií a materiálů; řeší ideový návrh a jeho finální podobu; samostatně analyzuje zadaný úkol, obhájí zvolené řešení; experimentuje při řešení úkolu; vhodným způsobem prezentuje záměr

- Finální zpracování: používá odpovídající techniku a zařízení; pracuje s pomůckami a materiálem v rámci jednotlivých pracovních operací při práci v ateliéru; organizuje svou práci z hlediska návaznosti pracovních postupů a dodržení stanovených termínů; pracuje s digitalizací obrazu, zpracovává a upravuje fotografický obraz prostřednictvím počítačových programů
- Technologický základ: používá základní odbornou terminologii, ovládá zásady práce s digitální technikou, popíše průběh fotografického procesu
- Historie výtvarné kultury a vývoje společnosti: charakterizuje historický a současný vývoj výtvarné tvorby v příslušném oboru a má přehled o díle jejích nejvýznamnějších představitelů; využívá všech dostupných zdrojů pro získávání informací a dokáže je aplikovat při samostatné práci;
- Morfologie a syntax výtvarné tvorby: ovládá postupy stylizace a abstrakce a možnosti posunu reálných tvarů; uplatňuje vztah mezi výtvarným řešením zadaného úkolu a technologickými postupy a technikami používanými v rámci studovaného oboru; používá specifický výtvarný jazyk, výtvarně myslí;

Klíčové kompetence žáka:

- kompetence k učení (zejména při: osvojování práce v grafickém programu Adobe Photoshop; vyhledávání a třídění informací k tématu; při nastavení fotoaparátu a práci s fotografickou technikou a v teorii aktové fotografie – historie, dělení, formy stylizace);
- kompetence komunikativní (využití komunikativních dovedností v diskusi k tématu a v individuálních konzultacích s učitelem, účinné zapojení do diskuse);
- kompetence sociální a personální (respektování pravidel, přispívání k diskusi o tématu, tolerance názorů a odlišností, apod.);
- kompetence k řešení problémů (při skupinové práci, spolupráci ve dvojici a samostatné práci);
- kompetence využívat prostředky informačních a komunikačních technologií a pracovat s informacemi (práce s technikou v průběhu projektu, vyhledávání informací)

+ Odborné kompetence: ovládat základy výtvarné užitě tvorby; realizovat v požadované kvalitě finální produkt podle vlastních nebo předložených výtvarných návrhů; usilovat o nejvyšší kvalitu své práce, výrobků nebo služeb

Průřezová témata: Informační a komunikační technologie

Obsah učiva:

- historie fotografie zaměřená především na vývoj fotografického aktu s nahlédnutím do problematiky zobrazování lidské nahoty v dějinách výtvarné kultury
- technologie a terminologie fotografování a fotografického přístroje → stručné zopakování základních technických údajů týkajících se samotného procesu fotografování (nastavení ve fotoaparátu, terminologie, práce ve foto-studiu, práce s modelem apod.)
- pojem akt, druhy aktu a formy tvůrčí stylizace fotografického aktu
- fotografování uměleckého aktu

Dispoziční předpoklady žáka:

- plnoletost (dosažení 18 let)
- znalost práce na PC
- znalost počítačových programů Adobe Photoshop a popřípadě Camera Raw, na minimálně základní úrovni
- vhodné základní znalosti práce s digitálním fotoaparátem
- organizační schopnosti

Dispoziční předpoklady učitele:

- teoretická i praktická znalost práce s digitálním fotoaparátem (digitální zrcadlovka), jeho příslušenstvím a veškerým vybavením fotografického ateliéru
- dobrá znalost programu Adobe Photoshop, Camera Raw a Adobe Bridge
- znalost dějin umění, historie fotografie a vývoj fotografie aktu
- přehled v historických souvislostech zobrazování lidského těla v dějinách výtvarné kultury a aktuální vývoj zobrazování nahoty
- organizační schopnosti
- orientuje se v současné fotografické, kulturní a společenské scéně

Obecné cíle celého projektu:

- Primárně je projekt zacílen na schopnost orientace žáků v problematice aktu, focení aktu, a na to, aby si vytvořili estetizující náhled na nahé tělo. K tomuto cíli dojdou prostřednictvím fotografování aktu různými formami tvůrčí stylizace.

- Orientace žáků ve formách tvůrčí stylizace aktu a jejich praktické využití při samostatném focení.
- Seznámit žáky s žánrem fotografického aktu a s jeho historicko-kulturním vývojem s nahlédnutím do problematiky zobrazování lidské nahoty v dějinách výtvarné kultury
- Prohloubit vizuální gramotnost žáka – orientace ve vizuálním zobrazování nahoty a aktu

Obecné kognitivní cíle projektu:

Žák dokáže:

- samostatně vyhledávat informace k tématu, zobecnit je a vhodně využít
- pracovat s odbornou literaturou
- samostatně pracovat a řešit problémy
- spolupracovat a aktivně se podílet na práci ve skupině
- kreativně přemýšlet o tématu, samostatně vymyslet koncept a zorganizovat svou práci
- přednést – prezentovat svou práci / úkol, popsat ho a vhodně argumentovat
- vyjadřovat svůj názor při konzultacích, přijímat objektivní kritiku, rady učitele a obhájit svůj nápad
- aplikovat nabyté poznatky při samostatné práci; využít daných forem stylizací při focení
- **+ konkrétní cíle všech výukových bloků!**

Podmínky dosažení cílů, především zvolené výukové metody a organizační formy výuky:

Metody práce: (klasifikace podle J. Maňáka)

A. Metody z hlediska pramene a typu poznatků – aspekt didaktický

- slovní: výklad, diskuze, dialog, vysvětlování, práce s odbornou literaturou
- názorně demonstrační: instruktáž, demonstrace, projekce
- praktické: nácvik pracovních dovedností, grafické a výtvarné činnosti

B. Metody z hlediska aktivity a samostatnosti žáka – aspekt psychologický

- sdělovací
- samostatná práce studentů

C. Varianty z hlediska fází výchovně vzdělávacího procesu – aspekt procesuální

- motivační (uvedení do problematiky)
- expoziční (nové učivo)
- fixační (opakování)
- diagnostické (zjišťování výsledků)
- aplikační

Organizační formy:

- projektová výuka
- hromadná - frontální výuka
- párová – dyadická výuka
- skupinová výuka
- popř. individualizovaná výuka
- domácí práce

Pomůcky:

- fotografický ateliér / studio s vybavením (pozadí – černé, bílé, popř. šedé; záblesková světla, softboxy apod.)
- fotoaparát (digitální zrcadlovka) s příslušenstvím (objektiv, blesk, tzv. odpalovač, stativ, expozimetr, širokoúhlý objektiv, případně tzv. rybí oko, filtry apod.)
- vhodná je PC učebna (min. 10 počítačů)
- počítač s grafickými programy: Adobe Photoshop, Camera Raw, Adobe Bridge
- dataprojektor, promítací plátno
- odborný film (instruktažní, dokumentární)
- doprovodný obrazový materiál, odborná literatura (knihy, časopisy, monografie)
- baterka, optická čočka (lupa, Fresnelova čočka), pauzovací papír, různé fólie
- karton (lisovaná šedá lepenka), řezák, nůžky, papír, lepidlo, oboustranná lepicí páska, rámy, hřebíčky, kladívko, apod.
- + vlastní studentovy rekvizity, pomůcky
- (modelka)

Návrh hodnocení a kritéria hodnocení:

Forma hodnocení žáků:

- kvalitativní: slovní hodnocení průběžné i závěrečné
- kvantitativní: závěrečná známka (na konci celého projektu)
- sebehodnocení – sebereflexe
- zpětná vazba od ostatních spolužáků, učitelů či dalších lidí na výstavě

Kritéria hodnocení:

- **splnění cílů** (viz *cíle* – a) celkově projektu, b) konkrétních výukových bloků)
- kreativita / tvořivost, originalita
- spolupráce ve dvojicích a skupině, schopnost řešit problémové situace
- komunikativní a prezentační dovednosti
- proces práce: pracovní výkon / nasazení, samostatná práce ve studiu a práce s technikou
- schopnost vyhledávání a zpracování informací (výstup z domácích prací žáků) - věcnost, správnost, originalita
- (výsledný celek: ucelenost, výsledná prezentace práce)

Motivace obecně:

- (samotné téma projektu – akt/nahé tělo – je lákavé)
- současný pohled na problematiku aktu
- aktivizační otázky (na začátku bloků)
- ukázky výsledků z projektu, portfolia
- závěrečná výstava

HLAVNÍ TÉMA A JEHO VÝVOJ	HLAVNÍ TÉMA A CÍLE JEDNOTLIVÝCH BLOKŮ	HLAVNÍ OBSAHY A ČINNOSTI	KONKRÉTNÍ VÝSTUPY A POJMOVÝ SLOVNÍK
<p>Téma: „Tělo jako hra“ - Fotografování aktu tvůrčím způsobem na SOŠ nebo SŠ uměleckého zaměření → umělecky stylizovaná digitální fotografie aktu - 4. ročník – 18 let</p> <p>- rozvoj vizuální citlivosti studentů v oblasti nahoty a umělecké fotografie</p> <p>1. Teorie a úvod do tematiky projektu</p>	<p>1. - Seznámení / srozumění s cílem a procesem celého fotografického projektu - Teoreticko-historický úvod</p> <p>→</p> <p>- Žák se seznámí s vývojem fotografického aktu a s problematikou zobrazování lidské nahoty v dějinách výtvarné kultury.</p>	<p>1.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Motivační otázka</u>: „<i>Co dělá uměleckou fotografií, uměleckou?</i>“ nebo „<i>Jak byste jedním slovem popsali tyto fotografie?</i>“ → Zjištění prekonceptu žáka • <u>Obeznamení s cílem a procesem celého projektu a formy hodnocení</u> → • <u>Formulace hlavního úkolu projektu</u> → osobitý studentský fotografický cyklus zaměřený na umělecký akt (min. 4 ks.) • <u>Rozvržení časového harmonogramu práce</u> (kdo a kdy půjde fotit), popis a ukázka představy o možném výsledku práce • <u>Výklad</u>: historie fotografie, především vývoj fotografického aktu a nahlédnutí do problematiky zobrazování lidské nahoty v dějinách výtvarné kultury + obrázky a aktivizační otázky • <u>Diskuze</u> nad tematikou aktu, fotografií, samotným procesem, vyjádření názorů studentů • <u>Závěrečné shrnutí a stručné opakování</u> → forma reflexe 	<p>1. Klíčová slova: historie fotografie, aktová fotografie, lidská nahota</p> <p>→ organizace práce v projektu</p> <p>→ nové vědomosti</p> <p>→ komunikační a argumentační schopnosti</p>
<p>2. Konkretizace teorie (probírají se různé formy stylizace)</p>	<p>2. - Akt ve fotografii, jeho druhy a základní formy stylizace aktu</p> <p><u>Žák dokáže:</u> - určit a zobecnit rozdíl mezi fotografickým aktem a malbou</p> <p>→</p>	<p>2.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Motivační otázka</u>: „<i>Jaký je rozdíl mezi fotografickým aktem a malbou aktu?</i>“ • <u>Stručné opakování minulé hodiny</u> – otázky 	<p>2. Klíčová slova: akt, umělecká fotografie, stylizace, fotografická terminologie např. ISO, expozice</p> <p>→ schopnost uvědomit si specifika fotografické stylizace</p>

	<p>aktu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Žák se seznámí s druhy a základními formami tvůrčí stylizace aktu <p><u>Žák dokáže:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - definovat fotografické pojmy, pojem akt a stylizace - popsat a vysvětlit funkce fotoaparátu, jeho nastavení a hodnoty (terminologii) - samostatně nastavit fotoaparát a další fotografická zařízení 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Výklad:</u> hl. rozdělení druhů aktu a formy tvůrčí stylizace aktu + ukázky, aktivizační otázky • <u>Diskuze</u> (porovnání fotografií) • <u>Stručné zopakování</u> základní fotografické terminologie a technologie + názorná demonstrace, instruktáž • <u>Dobrovolná praktická průprava</u> (nastavení fotoaparátu a apod.) • <u>Diskuze</u> nad volbou modelu a vysvětlení průběhu dalších hodin • <u>Zadání domácího úkolu</u> (výběr fotografa + jeho tvorba a popis jedné fotografie) • <u>Závěrečné shrnutí a stručné opakování</u> → forma reflexe 	<ul style="list-style-type: none"> → nové vědomosti → zafixování terminologie a technologie → praktické schopnosti → komunikační a argumentační schopnosti
<p>3. Praktická cvičení – skupinová práce (praktická aplikace probrané teorie)</p>	<p>3.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stylizace světlem a stínem, úhlem pohledu a jinou tonalitou <p><u>Žák dokáže:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - samostatně rozpoznat a přiřadit k daným fotografiím konkrétní formu stylizace - popsat a vysvětlit dané formy tvůrčí stylizace – stylizace: světlem a stínem, úhlem pohledu a jinou tonalitou - aplikovat nabyté poznatky při samostatné práci; využít daných 	<p>3.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Motivační úkol</u> (určení formy stylizace třech fotografií) • <u>Obrazovou formou, připomenutí</u> těchto tvůrčích stylizací a zopakování jejich charakteristik (napsání bodů na tabuli) • <u>1. praktické cvičení:</u> skupinová práce, (formulace úkolu, instruktáž, demonstrace) <ul style="list-style-type: none"> - rozdělení třídy (dvě skupiny) - <u>1. skupina:</u> fotí – stylizace světlem a stínem (silueta, kresba světlem) - <u>2. skupina:</u> fotí – stylizace jinou tonalitou (High a Low key, barvou světla) + obě skupiny: kombinace se stylizací úhlem pohledu 	<p>3.</p> <p>Klíčová slova: stylizace, světlo x stín, silueta, podhled x nadhled, High key x Low key</p> <ul style="list-style-type: none"> → jeden snímek z každé zadané stylizace, který bude splňovat nároky kladené na danou formu stylizace

	forem stylizací při focení	<ul style="list-style-type: none"> - <u>ty co zrovna nefotí</u>: prezentují D. Ú., popř. konzultují vlastní fotografický projekt • <u>Reflexe a slovní hodnocení</u> • <u>Závěrečná otázka</u>: „<i>Která stylizace vám dělala největší potíže?</i>“ 	komunikační a argumentační schopnosti
4. viz výše	<p>4.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stylizace optickou neostrostí, pohybovou neostrostí a popř. i optickou deformací <p><u>Žák dokáže:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - popsat a vysvětlit dané formy tvůrčí stylizace – stylizace: optickou neostrostí, pohybovou neostrostí a optickou deformací <ul style="list-style-type: none"> - aplikovat nabyté poznatky při samostatné práci; využít daných forem stylizací při focení 	<p>4.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Motivační otázka</u>: „<i>Dokážete si představit, že byste fotili sami sebe – své tělo?</i>“ Proč ne?“ • <u>Zadání domácího úkolu</u> (vyfotografovat 5 detailů svého těla) • <u>Obrazovou formou, připomenutí</u> těchto tvůrčích stylizací a zopakování jejich charakteristik (napsání bodů na tabuli) • <u>2. praktické cvičení</u>: skupinová práce, (formulace úkolu, instruktáž, demonstrace) <ul style="list-style-type: none"> - rozdělení třídy (dvě skupiny) - <u>1. skupina</u>: fotí – stylizace optickou neostrostí (popř. technika tzv. „zoomování“ nebo stylizace optickou deformací) - <u>2. skupina</u>: fotí – stylizace pohybovou neostrostí popř. optickou deformací + obě mohou kombinovat s jinými stylizacemi - <u>ty co zrovna nefotí</u>: konzultují vlastní foto. projekty, inspirují se donesenou literaturou • <u>Reflexe a slovní hodnocení</u> • <u>Závěrečná otázka</u>: „<i>Co bylo nejtěžší na focení?</i>“; „<i>Změnili byste nyní, názor na výběr stylizace / konceptu pro svou práci?</i>“ 	<p>4.</p> <p>Klíčová slova: optická neostrost, pohybová neostrost, optická deformace</p> <p>jeden snímek z každé zadané stylizace, který bude splňovat nároky kladené na danou formu stylizace</p> <p>komunikační a argumentační schopnosti + schopnost vlastního úsudku (sebereflexe)</p>

<p>5. Samostatná práce na vlastních studentských projektech ve dvojici – (praktická aplikace probrané teorie)</p>	<p>5. - Realizace studentských fotografických projektů - Práce na zadaném úkolu</p> <p><u>Žák dokáže:</u> - aplikovat nabyté poznatky při samostatné práci a využít forem tvůrčí stylizace při vlastním focení - samostatně pracovat a organizovat si práci - spolupracovat ve dvojici</p>	<p>5.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Motivační otázka:</u> „Bylo pro vás focení svého těla něčím zajímavé?“; „Je tu někdo, kdo nevyfotil detail své ruky – paže?“ „Proč fotit detaily těla, jaké to má umělecké kvality?“ • <u>Zadání pokračování minulého domácího úkolu</u> (tvořivým způsobem dál zpracovat vybraný detail + ukázky možností zpracování D.Ú. a studentských fotografických cyklů) • <u>Samostatná práce:</u> první dvojice fotí v ateliéru • <u>Ostatní:</u> prezentace domácího úkolu; výběr jednoho snímku detailu pro následné zpracování • <u>Učitel zjistí, kdo již umí pracovat s grafickými programy</u> na úpravu fotek (PHSP) a popř. ukáže a vysvětlí • <u>Konzultace, práce na úkolech</u> • <u>Reflexe po práci dvojice v ateliéru:</u> „Jak vám šlo focení?“, „Pomáhali jste si nějak?“, „Co vám dělalo největší problém?“ 	<p>5. Klíčová slova: studentský fotografický projekt, zobrazení detailu, postprodukce (koláž, vzor, tapeta, ornament), Adobe Photoshop, Adobe Bridge, Camera Raw</p> <p>několik fotografií uměleckého aktu (finální výběr min. 4 snímky) hotový domácí úkol: (vyfotografovat 5 detailů svého těla)</p> <p>komunikační a argumentační schopnosti + schopnost vlastního úsudku (sebereflexe)</p>
<p>6. Samostatná práce na vlastních studentských projektech ve dvojici – (praktická aplikace probrané teorie)</p> <p>Shromáždění dat a výstupů dílčích úkolů do formy studentského portfolia</p>	<p>6. - Realizace studentských fotografických projektů - Práce na zadaných úkolech</p> <p><u>Žák dokáže:</u> viz <i>pátý výukový blok</i> - využít a kreativně zpracovat své hotové fotografie (výsledky práce)</p>	<p>6.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Zadání úkolu</u> (tvorba portfolia tzv. „Vzorníku základních fotografických stylizací aktu“ podle vzoru → využijí všech svých prací) • <u>Samostatná práce:</u> druhá dvojice fotí v ateliéru • <u>Ostatní:</u> práce na zadaných úkolech, konzultace, úprava fotek v PC • <u>Reflexe po práci dvojice v ateliéru:</u> „Jak vám šlo focení?“, „Vznikly nějaké komplikace při focení, pokud ano, jaké?“, „Jak jste je řešili?“ 	<p>6. Klíčová slova: studentský fotografický projekt, detail, portfolio, postprodukce (koláž, vzor, tapeta, ornament), Adobe Photoshop, Adobe Bridge, Camera Raw</p> <p>několik fotografií uměleckého aktu (finální výběr min. 4 snímky)</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • Na příště přinést hotový úkol – zpracování detailu 	komunikační a argumentační schopnosti + schopnost vlastního úsudku (sebereflexe)
7. viz výše	<p>7.</p> <p>- Realizace studentských fotografických projektů</p> <p>- Dokončování a odevzdání zadaného úkolu</p> <p><u>Žák dokáže:</u> viz pátý a šestý výukový blok</p>	<p>7.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Prezentace hotových úkolů</u> (zpracování detailu), společná reflexe a slovní hodnocení • <u>Samostatná práce:</u> třetí dvojice fotí v ateliéru • <u>Ostatní:</u> práce na portfoliu, konzultace, úprava fotek v PC • <u>Reflexe po práci dvojice v ateliéru:</u> „Kolik jste pořídili snímku?“, „Kolik z nich si myslíte, že bude použitelných?“ 	<p>7.</p> <p>Klíčová slova: studentský fotografický projekt, portfolio (vzorník), postprodukce → viz 6</p> <p>→ hotový domácí úkol: (tvořivě zpracovaný vybraný detail těla)</p> <p>→ několik fotografií uměleckého aktu (finální výběr min. 4 snímky)</p> <p>→ komunikační a argumentační schopnosti + schopnost vlastního úsudku (sebereflexe)</p>
8. viz výše	<p>8.</p> <p>- Realizace studentských fotografických projektů</p> <p>- Dokončování zadaných úkolů</p> <p><u>Žák dokáže:</u> viz pátý a šestý výukový blok</p>	<p>8.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Krátký tematický film</u> (dokument) • <u>Samostatná práce:</u> čtvrtá dvojice fotí v ateliéru • <u>Ostatní:</u> práce na portfoliu, konzultace, úprava fotek v PC; (popř. další tematický film) • <u>Reflexe po práci dvojice v ateliéru:</u> „Jak vám šlo focení?“, „Bavilo vás focení?“ 	<p>8.</p> <p>Klíčová slova: viz 7 blok</p> <p>→ několik fotografií uměleckého aktu (finální výběr min. 4 snímky)</p> <p>→ komunikační a argumentační schopnosti + schopnost vlastního úsudku (sebereflexe)</p>
9. Ukončení projektů v ateliéru Odevzdání portfolia	<p>9.</p> <p>- Realizace studentských fotografických projektů</p> <p>- Dokončování a odevzdání úkolů</p>	<p>9.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Společná diskuze</u> nad formou prezentace výsledků celého projektu a nad organizací výstavy - rozdělení rolí, kdo čeho se ujme (např. někdo udělá plakát, pozvánku někdo popisky, instalaci, občerstvení apod.) 	<p>9.</p> <p>Klíčová slova: viz 7 blok</p> <p>→ organizační, komunikační a argumentační schopnost, určení „role“</p>

	<p>Žák se aktivně zapojuje do diskuze ohledně prezentace výsledků a organizace výstavy</p> <p><u>Žák dokáže:</u> viz <i>pátý a šestý výukový blok</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Samostatná práce:</u> pátá dvojice fotí v ateliéru • <u>Ostatní:</u> dokončují práci na svých projektech, popř. konzultují, plní úkol vybrané „role“ • <u>Reflexe po práci dvojice v ateliéru:</u> „<i>Jak vám šlo focení?</i>“, „<i>Co vám dělalo největší problém?</i>“ • Na příště přinést hotové kompletní portfolio a váš vytištěný cyklus fotografií aktu (formát: A3) • <u>Zadání posledního domácího úkolu:</u> sepsat na jednu A4 písemnou reflexi 	<p>→ několik fotografií uměleckého aktu (finální výběr min. 4 snímky)</p> <p>→ písemná reflexe</p>
<p>10. Závěrečné hodnocení – bilance hodnocení</p> <p>Příprava výstavy</p>	<p>10. - Zhodnocení celého projektu - Příprava na výstavu výsledných studentských prací (instalace)</p> <p><u>Žák dokáže:</u> - splnit zadání úkolu tj. využít všech nafocených snímků k vytvoření portfolio podle daného vzoru. - dokončit své práce tak, aby tvořily celek a splnit stanovené požadavky - spolupracovat, organizovat - zhodnotit svou práci; je schopen reflexe a sebereflexe</p>	<p>10.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Prezentace</u> všech hotových studentských portfolio a vlastních fotografických cyklů, průběžných úkolů • <u>Společná diskuze:</u> např. otázky „<i>Použil bys stejnou stylizaci?</i>“; „<i>Chtěl bys změnit zadání tématu?</i>“ a reflexe celého projektu • Závěrečné slovní hodnocení a závěrečná známka • Hromadné paspartování paspartování nebo rámování fotografií studentských projektů a domluva nad výstavou. • příprava výstavy → instalování prací 	<p>10. Klíčová slova: výstava, prezentace, reflexe, hodnocení, konfrontace</p> <p>→ <u>hotový úkol:</u> portfolio a vlastní osobité studentské fotografické cykly uměleckého aktu</p> <p><u>Společná studentská výstava!</u></p>

3 ZÁVĚR

Téma diplomové práce *Tělo jako hra* se promítlo do všech třech rovin této závěrečné práce. Zabývala jsem se jím v části teoretické, v části praktické se téma stalo námětem pro můj fotografický projekt a v pedagogické části názvem školního vyučovacího projektu. Diplomovou práci tak považuji za dostatečně obsáhlou a komplexní.

Chtěla bych též podotknout, že téma *Tělo jako hra* je velice kreativním tématem plným téměř neomezených možností zpracování. Proto každý, kdo toto téma dostane, zpracuje ho jinak a troufám si říci, že vždy kreativně. Ve své praktické části tak předkládám variantu možnosti, jak toto téma uchopit. Rozhodla jsem se pro střídmejší zpracování fotografií způsobem, který popisuji v Procesu tvorby a Popisu finálního díla. Již nyní mě, napadají další možnosti, jak toto krásné téma zpracovat.

Nejtěžším a nejkomplikovanějším pro mne bylo zpracování komplexního vyučovacího projektu, jelikož jsem doposud navrhovala jen samostatné vyučovací hodiny. Byla to pro mne tudíž velká výzva, kterou jsem se rozhodla zdolat, a doufám, že se mi to podařilo. Víím však, že projekt může obsahovat ještě stále určitá kritická místa, která by se dala najít a odstranit po první realizaci projektu. Myslím, že projekt je navrhnout dostatečně flexibilně na to, aby se dal popřípadě upravit podle situace a podmínek, které pedagog, realizující tento projekt, má. Na provedení projektu jsou kladeny velké nároky, a to jak na pedagoga, tak i na studenty. Jsou zde též vysoké požadavky na technické zázemí. Myslím si však, že schopný kantor si umí poradit i s málem a projekt si přizpůsobit, tak aby ho mohl zrealizovat i v méně vhodných podmínkách.

Závěrem bych chtěla reflektovat svou práci v kontextu stanovených cílů závěrečné práce.

Cíl teoretické části byl vymezen faktografií, týkající se tématu aktu a zobrazování nahého lidského těla v kontextu historie. Práce měla zahrnovat historii zobrazování lidského těla, vývoj aktové fotografie, zaměřený především na české prostředí, a teze, týkající se aktu jako druhu fotografického žánru a jeho forem tvůrčí stylizace. Tento cíl byl naplněn.

Cílem praktické části bylo zhotovení cyklu digitálních fotografií autorsky

stylizovaného lidského těla vycházejícího z fotografického aktu na téma *Tělo jako hra* a prezentovaný cyklus by měl obsahovat minimálně 14 fotografií v rozmezí velikosti 60 x 40 cm. Práce by měla obsahovat i skicovní materiál s minimálně 20 kusy digitálních fotografií a cyklus měl být doplněn o popis fotografovaných scén a inspirací. Cíl praktické části považuji za naplněný. Jediné, co jsem pozměnila, je inspirace, kterou jsem zařadila do části teoretické.

Cílem pedagogické části bylo navrhnout zajímavým, tvůrčím a netradičním způsobem komplexní vyučovací projekt na střední umělecké škole, zaměřený na uměleckou fotografii buď portrétu, nebo figury či aktu. Tento cíl jsem naplnila tím, že jsem navrhla komplexní vyučovací projekt nazvaný *Tělo jako hra*, zaměřený na fotografický akt. Přídavné slovo „netradiční“ je velmi subjektivním pojmem, jehož naplnění se dá těžko zhodnotit. Pokud však posuzuji originalitu jen v úzkém školním kruhu, dalo by se říci, že i tento cíl byl naplněn.

Považuji tak toto téma za splněné a trůfám si říci, že s výsledkem jsem spokojená.

4 RESUMÉ (En)

I have divided my diploma thesis titled *Tělo jako hra/Human body as a game* into three following parts.

The theoretical part is centred around the phenomena of nudes, its types and forms of creative stylization. This part also includes introduction of the historical context of portraying the human body in fine arts as well as the development of nude photography particularly focusing on the Czech environment. It further on deals with an inspiration, i.e. with particular photographers who have somehow got me interested in their work and therefore have influenced me and my thinking or their particular artistic work has become inspiration to me. First of all, I have to enlist Pavel Brunclík with his *Geometrie nahoty/The Geometry of Nudity* cycle, followed by artistic works of Tono Stano and Robert Mapplethorpe. The practical part includes the photographic project *Tělo jako hra/Human body as a game*, divided into four digital nude photography cycles, fulfilling the title of the project, these are: Geometry, Swimmer, Lying down and Game. The project is aimed at the purity of the shapes, beauty and the power of the detail in simply and clearly composed pictures of a naked body portrayed in its volume, physicality, curves and lines in order for it to fore itself as it is, as a beautiful object which, in its perfectness, can itself create interesting poses and therefore pictures as well. The central element is the human body and its interesting poses, visual deformity and in chosen photographs symmetry as well. The actual production process and its technical layout itself are also described in the practical part. The pedagogical part is aimed at a proposal of a complex teacher project carrying the same name as the topic of the diploma thesis is, i.e. *Tělo jako hra/Human body as a game*. The teacher project is focused on a proposal of a complex teaching project regarding nude portrayal and photography using creative approach at secondary vocational schools or at secondary artistic schools. It is intended for 4th year students having reached 18 years of age. The project comprises 20 lessons divided in to 10 teaching units. It is primarily focused on various forms of creative stylization of nudes and their practical usage with individual work of students.

Key words: photography, digital photography, artistic photography, stylization, nude, human body, human body as game, postproduction, Framework Education Programme (FEP), teacher project

5 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

POUŽITÁ LITERATURA

ARMUTIDISOVÁ, Irena a kol. *Akt: naučte se fotografovat kreativně*. 1. vyd. Brno: Zoner Press, 2007. 224 s. Encyklopedie - grafika a fotografie. ISBN 978-80-86815-68-8.

BIRGUS, Vladimír a Jan MLČOCH. *Akt v české fotografii = The nude in czech photography*. Praha: Kant, 2001. ISBN 80-86217-35-3.

BIRGUS, Vladimír a Jan MLČOCH. *Česká fotografie 20. století*. Praha: Kant, 2010. 390 s. ISBN 978-80-7437-026-7.

BIRGUS, Vladimír a Pavel SCHEUFLER. *Fotografie v českých zemích 1839-1999: chronologie*. 1. vyd. Praha: Granada publishing s.r.o., 1999. 224 s. ISBN 80-7169-902-0.

DAVIS, Harold. *Kreativní kompozice: Tipy a techniky pro digitální fotografie*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2011. ISBN 978-80-251-3504-4.

GATCUM, Chris. *Fotografické experimenty: 52 projektů pro lepší (digitální) fotografie*. Brno: Zoner Press, 2009. 175 s. ISBN 978-80-7413-057-1.

JUŘÍKOVÁ, Magdalena. *Tono Stano*. 1. vyd. Praha: Torst, 2005. 123 s. FotoTorst; 19. ISBN 80-7215-247-5.

KELBY, Scott. *Nasvítit, fotografovat, retušovat: od prázdného ateliéru k profesionálním snímkům*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2012. 263 s. ISBN 978-80-251-3742-0.

KOETZLE, Michael. *Slavné fotografie: historie skrytá za obrazy 1827-1926*. 1. vyd. Praha: Slovart, 2003. ISBN 3-8228-2576-x.

KOETZLE, Michael. *Slavné fotografie: historie skrytá za obrazy 1928-1991*. 1. vyd. Praha: Slovart, 2003. 191 s. Ikony. ISBN 3-8228-2578-6.

KOLEČKOVÁ, Zdena. *La chambre noire: [vybrané kapitoly z dějin fotografie a kinematografie (do roku 1918)]*. 1. vyd. Ústí nad Labem: Fakulta užitého umění a designu University Jana

Evangelisty Purkyně, ©2005. 111 s. Řada projekty. ISBN 80-7044-731-1.

MRÁZ, Bohumír. *Dějiny výtvarné kultury*. 2. 1. vyd. Praha: Idea servis, 1997. 209 s. ISBN 80-85970-13-9.

MRÁZ, Bohumír. *Dějiny výtvarné kultury*. 3. 2. vyd. Praha: Idea servis, 2003. 220 s. ISBN 80-85970-47-3.

MRÁZKOVÁ, Daniela. *Příběh fotografie: Výprávění o historii světové fotografie prostřednictvím životních a tvůrčích osudů významných osobností a mezních vývojových okamžiků*. Praha: Mladá Fronta, 1986. 269 s.

NĚMCOVÁ, Marie. *Kompozice digitální fotografie v praxi: Kniha, která vás naučí kreativně tvořit*. 1. vyd. Praha: Grada publishing, 2010. 160 s. ISBN 978-80-247-3294-7.

PETRBOK, Václav, ed. *Sex a tabu v české kultuře 19. století*. 1. vyd. Praha: Academia, 1999. 244 s., 8 listů fot. příl. ISBN 80-200-0685-0.

ŠIMEK, Jaroslav. *Techniky fotografie*. 1. vyd. Praha: Akademie múzických umění, 2003. 148 s. Učební texty katedry fotografie FAMU. ISBN 80-7331-913-6.

THE GEORGE EAST MAN HOUSE COLLECTION. *Dějiny fotografie: od roku 1839 do současnosti*. Vladimír Čadský. Praha: Slovart s.r.o., 2010. ISBN 978-80-7391-426-4.

VARTECKÁ, Anna. *Ven ze stínu: vybrané kapitoly z dějin fotografie (perioda 1918-1955)*. V Ústí nad Labem: Fakulta užitého umění a designu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně, 2005. 99 s. FUU&D. Řada umělecko-historická; 7. ISBN 80-7044-966-7.

VELKOBORSKÝ, Petr a Petr VERMOUZEK. *Exponometrie v analogové a digitální fotografii: [dokonalá expozice pomocí zonálního systému]*. 1. vyd. Brno: Computer Press, ©2006. 269 s. ISBN 80-251-1198-9.

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

FILÍPKOVÁ, Zuzana. Tono Stano: Postavy na těch fotkách působí, jako by čtvrtily malé děti. In: *IDNES.cz* [online]. [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/tono-stano-postavy-na-tech-fotkach-pusobi-jako-by-ctvrtily-male-deti-1gb-/zpr_archiv.aspx?c=A110511_114321_kavarna_chu

MALINA, Jaroslav. *Kruh prstenu I: Světové dějiny sexuality, erotiky a lásky od počátků do současnosti v reálném životě, krásné literatuře, výtvarném umění a dílech českých malířů a sochařů inspirovaných obsahem této knihy* [online]. [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://is.muni.cz/do/1499/el/estud/prif/ps09/kruh/web/pages/09-egypt.html>

Obrazová kompozice: Pohled zdola nahoru. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Obrazov%C3%A1_kompozice

Obrazová kompozice: Pohybová neostrost. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Obrazov%C3%A1_kompozice

Pavel Brunclík [online]. [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.pavelbrunclik.com>

Piktorialismus. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Piktorialismus>

STUDENÁ, Gabriela. *Nahota v křesťanském umění středověku a novověku* [online]. Olomouc, 2010 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://theses.cz/id/mgs2ed/>. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce Prof. PhDr. Miloslav Pojsl.

Stylizace. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Stylizace>

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Alfons Mucha, studie k obrazu, (asi 1913).....	19
Obrázek 2: daguerreotypie, (asi 1850).....	19
Obrázek 3: František Drtikol	20
Obrázek 4: Jaroslav Rössler, Sedící akt, 1922	22
Obrázek 5: Miroslav Háek, Torso, 1938	22
Obrázek 6: Jindřich Štyrský	23
Obrázek 7: Jindřich Štyrský, Emilie přichází ke mně ve snu	23
Obrázek 8: Josef Ehm	25
Obrázek 9: Karel Ludwig, hruška, 1948	25
Obrázek 10: Jan Saudek, Slovanská dívka se svým otcem, 1998.....	26
Obrázek 11: Taras Kusčinskyj, Dana: Kapradí - schoulená	26
Obrázek 13: Miro Švolík.....	27
Obrázek 14: Pavel Brunclík, Geometrie nahoty	28
Obrázek 15: Pavel Brunclík, Geometrie nahoty	29
Obrázek 16: Pavel Brunclík, Geometrie nahoty	30
Obrázek 17: Pavel Brunclík, Geometrie nahoty	30
Obrázek 18: Tono Stano	31
Obrázek 19: Tono Stano,	31
Obrázek 20: Tono Stano,	32
Obrázek 21: Tono Stano,	32
Obrázek 22: Tono Stano	33
Obrázek 23: Robert Mapplethorpe.....	34
Obrázek 24: Robert Mapplethorpe.....	34
Obrázek 25: Robert Mapplethorpe.....	35
Obrázek 26: Robert Mapplethorpe.....	35
Obrázek 27: Schéma uspořádání ateliéru	40
+ Obrázek 3a: Jaroslav Petrák, (asi1903)	20

ZDROJE OBRÁZKŮ:

Obrázek 1 a 2: sken z: PETRBOK, Václav, ed. *Sex a tabu v české kultuře 19. století*. 1. vyd. Praha: Academia, 1999. 244 s., 8 listů fot. příl. ISBN 80-200-0685-0.

Obrázek 3: <http://www.scheufler.cz/cs-CZ/fotohistorie/fotografave.d.drtykol-frantisek.161.html> [cit. 2014-03-31].

Obrázek 4: <http://www.pinterest.com/towmeat/czech-avant-garde/> [cit. 2014-04-11].

Obrázek 5: <http://art.ihned.cz/c1-53224330-fotograf-hak-prisel-o-zenu-v-koncentracnim-tabore-i-ji-pripomina-aktualni-vystava> [cit. 2014-04-11].

Obrázek 6: <http://thedukeofpeckhams.tumblr.com/post/18376268137/jindrich-styrsky> [cit. 2014-04-11].

Obrázek 7: <http://red-lipstick.tumblr.com/page/1359> [cit. 2014-04-11].

Obrázek 8: <http://kybl.net/post/18653637380/real-life-is-elsewhere-josef-ehm> [cit. 2014-04-11].

Obrázek 9: <http://www.vaclavchochola.cz/Ludwig/Ludwig-zeny.htm> [cit. 2014-04-11].

Obrázek 10: <http://trendland.com/jan-saudek-czeck-photographer/> [cit. 2014-04-11].

Obrázek 11: <http://www.fotoaparar.cz/article/10078/2> [cit. 2014-04-11].

Obrázek 13: <http://chadima.blog.idnes.cz/c/282958/Miro-Svolik-Fotografie-v-Pardubicich-akty.html> [cit. 2014-04-11].

Obrázek 14: <http://www.casopis-foto.cz/pozvanka-na-vystavu-pavel-brunclik-diverse/> [cit. 2014-04-11].

Obrázek 15: http://www.gallery.cz/cgi-bin/hynekol/aps.sh?VSS_SERV=gobraz&galpre=9639&language=cz [cit. 2014-04-11].

Obrázek 16: http://www.gallery.cz/cgi-bin/hynekol/aps.sh?VSS_SERV=gobraz&galpre=9637&language=cz [cit. 2014-04-11].

Obrázek 17: http://www.gallery.cz/cgi-bin/hynekol/aps.sh?VSS_SERV=gobraz&galpre=9632&language=cz [cit. 2014-04-11].

Obrázek 18: <http://fotografia.blog.cz/1210/ceskoslovenska-fotografie-tono-stano> [cit. 2014-04-11].

Obrázek 19: <http://www.designmagazin.cz/umeni/41029-tono-stano-vystavuje-poprve-sve-barevne-fotografie.html> [cit. 2014-04-11].

Obrázek 20: <http://endlessblossom.tumblr.com/post/3277954692/by-tono-stano> [cit. 2014-04-11].

Obrázek 21: <http://bloghistapercaso.blogspot.cz/2011/11/tono-stano.html> [cit. 2014-04-11].

Obrázek 22: <http://www.font.cz/fotografie/vystava-tona-stana-na-narodni-tride.html> [cit. 2014-04-11].

Obrázek 23: <http://inspirationhut.net/inspiration/world-famous-robert-mapplethorpe-portrait-photographer-genius/> [cit. 2014-04-11].

Obrázek 24: <http://www.konbini.com/fr/inspiration-2/robert-mapplethorpe-grand-palais/> [cit. 2014-04-11].

Obrázek 25: http://fotoforfake.wordpress.com/2012/12/17/ancora-ancora-ancora-lerotismo-disperato-di-jan-saudek/06_ladylisalyon_1982/ [cit. 2014-04-11].

Obrázek 26: <http://www.pinterest.com/nikke212/badass/> [cit. 2014-04-11].

Obrázek 27: vlastní kresba

I. SEZNAM PŘÍLOH

I.II PŘÍLOHY PEDAGOGICKÉ ČÁSTI – Návrhy konkrétních výukových bloků

- I.II.I PRVNÍ VÝUKOVÝ BLOK
- I.II.II DRUHÝ VÝUKOVÝ BLOK
- I.II.III TŘETÍ VÝUKOVÝ BLOK
- I.II.IV ČTVRTÝ VÝUKOVÝ BLOK
- I.II.V PÁTÝ VÝUKOVÝ BLOK
- I.II.VI ŠESTÝ VÝUKOVÝ BLOK
- I.II.VII SEDMÝ, OSMÝ A DEVÁTÝ VÝUKOVÝ BLOK
- I.II.VIII DESÁTÝ VÝUKOVÝ BLOK

+ obrazová příloha zpracování domácího úkolu

I.III PŘÍLOHY PRAKTICKÉ ČÁSTI – Obrazová příloha

- I.III.I NEZAŘAZENÉ FOTOGRAFIE DO FINÁLNÍHO VÝBĚRU
- I.III.II FINÁLNÍ VÝBĚR FOTOGRAFIÍ

- I.III.II.I GEOMETRICKÝ
- I.III.II.II PLAVECKÝ
- I.III.II.III VLEŽE
- I.III.II.IV BEZ NÁZVU

I.II PŘÍLOHY PEDAGOGICKÉ ČÁSTI – Návrhy konkrétních výukových bloků

I.II.I PRVNÍ VÝUKOVÝ BLOK (2 x 45 min.)

Námět: seznámení – srozumění s cílem a procesem celého fotografického projektu, a teoreticko-historický úvod a názorná demonstrace s praktickou zkouškou

Klíčová slova: historie fotografie, aktová fotografie, lidská nahota

Pomůcky: PC, projektor (dataprojektor), promítací plátno, doprovodný obrazový materiál, odborná literatura (knihy, časopisy, monografie)

Formulace úkolu: viz *procesualizace*

Motivace:

- motivační (aktivizační) otázka na úvod celého projektu (viz *procesualizace*)
- ukázky výsledných prací spolužáků, popř. ukázka představy o možném výsledku projektu

Konkrétní cíle výukového bloku:

- Žák se seznámí s vývojem fotografického aktu a s problematikou zobrazování lidské nahoty v dějinách výtvarné kultury

Žák dokáže:

- shrnout (zobecnit) historii fotografie, vývoj aktu, problematiku nahoty

Metody práce:

A. Metody z hlediska pramene a typu poznatků – aspekt didaktický

- slovní: vysvětlování, výklad, diskuze, dialog
- názorně demonstrační: projekce

B. Metody z hlediska aktivity a samostatnosti žáka – aspekt psychologický

- sdělovací

C. Varianty z hlediska fází výchovně vzdělávacího procesu – aspekt procesuální

- motivační (uvedení do problematiky)
- expoziční (nové učivo)
- fixační (opakování)

Organizační formy:

- frontální výuka
- popř. individualizovaná výuka

Časový scénář / procesualizace:

- Motivační (aktivizační) otázka, která svou formulací otevírá celý projekt a rozvíjí diskuzi. (pozn.: Vyslovená hned na začátku výuky, ještě předtím než se studenti dozvědí, co je bude čekat) → 5 min.

např.: „*Co dělá uměleckou fotografií, uměleckou?*“; nebo „*Jak byste jedním slovem popsali tyto fotografie?*“ (umělecká, erotická, pornografická, reklamní atd.)
→ diagnostika žáka – zjištění prekonceptu žáka (učitel tím zjistí, jak studenti vnímají nahotu)

- Obeznamení žáků s cílem a procesem celého projektu, zaměřeného na fotografování aktu, konkrétně na jeho formy tvůrčí stylizace. + Objasnění formy hodnocení. → 10 min.

- Studenti budou v průběhu projektu plnit zadané úkoly směřující k pochopení daného tématu aktu, jeho forem tvůrčí stylizace a splnění hlavního úkolu projektu, kterým je realizace osobitého studentského fotografického cyklu zaměřeného na umělecký akt. → Tímto úkolem si učitel ověří naplnění cíle, tj. pochopení probírané látky a její aplikace při samostatné práci, společných diskuzích a při opakování.

- Studenti mají za úkol vymyslet svůj vlastní osobitý projekt, tj. cyklus umělecky stylizovaných fotografií aktu a zrealizovat ho v minimálním počtu čtyř kusů fotografií. Výsledkem projektu tak bude cyklus umělecky stylizovaných fotografií aktu každého studenta, studentské portfolio a závěrečná výstava.

- **Formulace úkolu:** „(...) *V průběhu celého projektu se seznámíte s historií fotografie, kde se zaměříme především na vývoj fotografického aktu a nahlédneme do problematiky zobrazování lidské nahoty v dějinách výtvarné kultury. Definujeme pojem akt, rozdělíme ho na jednotlivé druhy a vysvětlíme si základní formy tvůrčí stylizace aktu. Poté si probereme základní pojmy*

z fotografické terminologie a procesu fotografování a vše si prakticky vyzkoušíte. Následující hodiny budou věnovány praktickým cvičením, zaměřeným na formy tvůrčí stylizace aktu, a na vaši samostatnou práci tj. hlavní úkol. Hlavním vaším úkolem v tomto projektu je vymyslet koncept a vytvořit cyklus umělecky stylizovaných fotografií aktu a zrealizovat ho v minimálním počtu čtyř kusů fotografií. Výsledkem projektu tak bude cyklus umělecky stylizovaných fotografií aktu a studentské portfolio každého z vás. Projekt zakončíme společnou školní výstavou.“

- Rozvržení časového harmonogramu práce (kdo a kdy bude na řadě atd.), popis představy o konečném výsledku projektu, motivace formou ukázek výsledných prací či ukázka představy o možném výsledku projektu. → 5-10 min.

- Výklad k historii fotografie, zaměřený především na vývoj fotografického aktu s nahlédnutím do problematiky zobrazování lidské nahoty v dějinách výtvarné kultury. Poté technický úvod – teoretické opakování. Do výkladu budou průběžně začleňovány aktivizační otázky. (Podpurný materiál - prezentace s hlavními záchytnými body a obrazovým materiálem, ukázky fotografií učitele, žáků.) → 40 min.

- Diskuse nad tematikou aktu, fotografií, samotným procesem, vyjádřením názoru studentů (na položené otázky k zamyšlení.) → 10 min.

- Závěrečné shrnutí a opakování – forma reflexe. → 5 - 10 min.
 - „Která z fotografií, které jsme si dnes ukazovali, vám přišla nejvíce kontroverzní?“ (Učitel zjistí, jestli se nad fotografiemi - tématem zamysleli, jestli je to zajímavá, a jaký je jejich postoj k úkolu a tématu.)

Osnova výkladu: viz text v teoretické části DP

I.II.II DRUHÝ VÝUKOVÝ BLOK (2 x 45 min.)

Námět: Konkrétní zaměření na samotný fotografický akt, jeho druhy a základní formy stylizace

Klíčová slova: akt, umělecká fotografie, stylizace, fotografická terminologie: (ISO, expozice, závěrka, clona, clonové číslo, expozimetr, hloubka ostrosti, vyvážení bílé, blesk, světlo, softbox, objektiv, tělo fotoaparátu apod.)

Pomůcky: PC, projektor (dataprojektor), promítací plátno, fotoaparát (digitální zrcadlovka) a příslušenství (objektiv, blesk, tzv. odpalovač, stativ, expozimetr apod.), technické vybavení studia (role papíru – černá, bílá, šedá; záblesková světla, softboxy apod.) doprovodný obrazový materiál, odborná literatura (knihy, časopisy, monografie)

Motivace:

- motivační (aktivizační) otázka na úvod druhého bloku (viz *procesualizace*)
- ukázky možného zpracování domácího úkolu a samotný domácí úkol

Konkrétní cíle výukového bloku:

- Žák se seznámí s druhy a základními formami tvůrčí stylizace aktu.

Žák dokáže:

- definovat fotografické pojmy (např.: ISO, expozice, clona, závěrka ad.) a pojem akt, stylizace
- popsat a vysvětlit funkce fotoaparátu, jeho nastavení a hodnoty (terminologii)
- (samostatně) nastavit fotoaparát a další fotografická zařízení
- určit a zobecnit rozdíl mezi fotografickým aktem a malbou aktu

Konkrétní cíl zadaného domácího úkolu:

Žák dokáže:

- vyhledat fotografa, jehož tvorba mu je sympatická a na příští hodinu přinést ukázky fotografovi tvorby a připravit si o něm pár vět
- vybrat jeden snímek, který stručně popíše, a využije k tomu znalostí z hodiny

Metody práce:

A. Metody z hlediska pramene a typu poznatků – aspekt didaktický

- slovní: vysvětlování, výklad, diskuze, dialog

- názorně demonstrační: projekce, pozorování, předvádění
- praktické: nácvik pracovních dovedností

B. Metody z hlediska aktivity a samostatnosti žáka – aspekt psychologický

- sdělovací

C. Varianty z hlediska fází výchovně vzdělávacího procesu – aspekt procesuální

- motivační (uvedení do problematiky)
- expoziční (nové učivo)
- fixační (opakování)
- aplikační

Organizační formy:

- frontální výuka
- popř. individualizovaná výuka

Časový scénář / procesualizace:

- Motivační (aktivizační) otázka, která svou formulací uvádí druhý výukový blok a rozvíjí diskuzi. „*Jaký je rozdíl mezi fotografickým aktem a malbou aktu? Míra stylizace?*“ → 5 min.
- Stručné opakování minulé hodiny formou otázek. → 5 min.
- Výklad: Hlavní rozdělení druhů aktů a jejich základní dělení podle forem tvůrčí stylizace. Konkrétní ukázky fotografií k jednotlivým formám stylizace, popřípadě jejich kombinace či tvůrčí překročení stylu – s aktivizačními otázkami, obrazovým materiálem a diskuzí nad určitou problematikou. (diskuze: porovnání dvou a více fotografií – erotické, reklamní nebo pornografické s uměleckou) → 40 min.
- Stručné zopakování základních technických údajů týkajících se samotného procesu fotografování (nastavení ve fotoaparátu, terminologie, práce ve foto-studiu, práce s modelem apod.) a názorná demonstrace (ukázka) a samostatná dobrovolná příprava (kdo chce / potřebuje, tak si vyzkouším sám nastavit fotoaparát a svícení). → 15 – 20 min.
- Diskuze ohledně volby modelu a vysvětlení průběhu dalších výukových hodin/

cyklů + volba stylizace → 5 - 10 min.

- Zadání domácího úkolu – (vysvětlování → případné vyjasnění nesrovnalostí) → 5 min.

- **Formulace domácího úkolu:** *„Vyhledejte si fotografa, jehož tvorba je vám sympatická a na příští hodinu si přineste ukázky jeho tvorby (literatura, monografie autora, jiná tiskovina nebo obrázky stažené z internetu), a také si o něm připravte pár vět.“* *„Konkrétně si vyberte jeden snímek a ten v krátkosti popište“* (využijte znalostí nabytých v hodině).

Pozn.: Nemusí se nutně jednat o autora, který fotí výhradně jen akty, ale je to určitou výhodou. (Úkol by měl studentům pomoci s volbou formy stylizace užité v jejich fotografickém cyklu. Dále se tím sleduje i vkus studenta. → skrytý cíl)

- Stručné zopakování hodiny – forma reflexe → 5 min.

Osnova výkladu: viz text v teoretické části DP

I.II.III TŘETÍ VÝUKOVÝ BLOK (2 x 45 min.)

Námět: stylizace světlem a stínem, úhlem pohledu a jinou tonalitou

Klíčová slova: stylizace, světlo x stín, silueta, podhled x nadhled, High key x Low key

Pomůcky: viz druhý výukový blok + baterka

Motivace: motivační (aktivizační) úkol na úvod třetího bloku: viz *procesualizace*

Formulace úkolu: viz *procesualizace*

Konkrétní cíle výukového bloku:

- Žák vyfotí v každé, jemu zadané, stylizaci jeden snímek, který bude splňovat nároky kladené na určitou formu stylizace.
- Žák splní zadání domácího úkolu, zadaného ve druhém bloku

Žák dokáže:

- popsat a vysvětlit dané formy tvůrčí stylizace – stylizace: světlem a stínem, úhlem pohledu a jinou tonalitou
- (samostatně) rozpoznat a přiřadit k daným fotografiím konkrétní formu stylizace
- aplikovat nabyté poznatky při samostatné práci; využít daných forem stylizací při focení

Metody práce:

A. Metody z hlediska pramene a typu poznatků – aspekt didaktický

- slovní: vysvětlování, diskuze, dialog
- názorně demonstrační: projekce, pozorování, předvádění
- praktické: nácvik pracovních dovedností, grafické a výtvarné činnosti

B. Metody z hlediska aktivity a samostatnosti žáka – aspekt psychologický

- sdělovací
- samostatná práce

C. Varianty z hlediska fází výchovně vzdělávacího procesu – aspekt procesuální

- motivační (vedení do problematiky)
- fixační (opakování)
- aplikační

Organizační formy:

- frontální výuka
- skupinová výuka (kooperativní)
- popř. individualizovaná výuka

Druhy hodnocení:

- kvalitativní: slovní hodnocení průběžné i závěrečné
- reflexe
- sebehodnocení – sebereflexe

Kritéria hodnocení:

- **splnění cílů** (viz *konkrétní cíle daného výukového bloku a obecné kognitivní cíle projektu, a také konkrétní cíl zadaného domácího úkolu v druhém výukovém bloku*)
- schopnost řešit problémové situace (zejména v diskuzi, spolupráci ve skupině)
- spolupráce ve skupině

Časový scénář / procesualizace:

- Motivační (aktivizační) úkol, který svým zadáním uvádí třetí výukový blok a rozvíjí diskuzi. Zároveň je formou opakování. → 5 min.
→ 3 fotky, studenti musí sami přijít na formu stylizace (jsou to ty 3 stylizace námětu hodiny)

Formulace úkolu: „Zkuste určit formu stylizace těchto fotek?“

- Obrazovou formou, připomenutí tvůrčích stylizací: stylizace světlem a stínem (silueta, kresba světlem), úhlem pohledu (nadhled, podhled) a jinou tonalitou (High key, Low key, barvou světla) a stručné zopakování charakteristik těchto vybraných stylizací. (Učitel napíše na tabuli záchytné body.) → 5 – 10 min.
- 1. praktické cvičení - skupinová práce → 60 – 70 min.
 - Rozdělení třídy do dvou skupin.
 - První skupina si vyzkouší fotografii aktu formou stylizace světlem a stínem, konkrétně fotografii siluety (modelka bude aranžovaná před světlo s velkým softboxem, tím se docílí aktu v protisvětle, tedy požadované siluety) a kresbu světlem (v zatměném ateliéru, budou studenti vykreslovat, světlem baterky

modelčino tělo → dlouhý expoziční čas).

- **Formulace úkolu:** „*Studenti si v první skupině vyzkouší vyfotografovat akt formou stylizace světlem a stínem tak, aby výsledkem byl snímek siluety modelky, a pak si také vyzkoušíte kresbu světlem.*“
- Druhá skupina si vyzkouší fotografii aktu formou stylizace jinou tonalitou, konkrétně fotografii aktu ve stylu High key (technika vysoké tóniny, jejíž snímky jsou celkově velice světlé, bez kontrastu a temných tónů), Low key (technika nízké tóniny, kdy na snímku převládají tmavé tóny. Snímky jsou pořizovány se záměrnou podexpoziční) nebo barvou světla (užitím jiného než přirozeného světla například změnou vyvážení bílé nebo užitím barevného filtru před zdroj světla)
- **Formulace úkolu:** „*Studenti druhé skupiny si vyzkouší vyfotografovat akt formou stylizace jinou tonalitou, tak aby výsledkem byl snímek modelky v technice High key a Low key. Případně si můžete vyzkoušet i stylizaci barvou světla.*“ (viz body na tabuli)
- Obě skupiny též použijí stylizaci úhlem pohledu, tj. podhled a nadhled. Ve výsledku tak tyto formy stylizace zkombinují.
- Ve skupinách se studenti vždy prostřídají, tak aby si každý vyfotil jeden snímek od každé formy stylizace. V průběhu focení si studenti ve skupině pomáhají. (Pozn.: Pokud budou skupiny rychle hotové – vymění se.)
- Vždy, když jedna skupina fotí v ateliéru, studenti v druhé skupině prezentují svůj domácí úkol (prezentují, popisují, argumentují, diskutují). Mohou také listovat v knihách - hledat inspiraci. První dvojici, která půjde fotit přespříště, je doporučena též i konzultace návrhu konceptu vlastního fotografického cyklu, tj. výsledné práce z projektu.
- Instruktaž, vysvětlování – názorná demonstrace učitele. Učitel žákům předvede, jakým způsobem dané stylizace fotit. (nastavení, pomůcky)
- Učitel je každé skupině vždy ochoten asistovat, poradit, pomoci.
- Po ukončení focení se fotky každé skupiny stáhnou do PC a uloží do pojmenované složky – (1. skupina, 2. skupina)

- **Formulace úkolu:** *„Všichni aplikujte při pořizování snímků v daných stylizacích, i formu stylizace úhlem pohledu, tj. podhled nebo nadhled. Ve výsledku byste měli mít všichni jeden snímek od každé formy stylizace, kterou jste měli za úkol. Ve skupinách si můžete samozřejmě pomáhat. Vždy, když bude jedna skupina fotit, tak ostatní postupně přednesou mně a zbytku třídy, svůj domácí úkol.“*
„Dvojici, která půjde jako první samostatně fotit, doporučuji se mnou prokonzultovat návrh svého konceptu.“
„Nyní vám předvedu, jakým způsobem konkrétní stylizace fotit. Pište si poznámky.“
- Na konci hodiny proběhne krátká reflexe a slovní hodnocení hotových snímků. Celý výukový blok uzavřeme otázkou na závěr: *„Která stylizace vám dělala největší problém?“* → 5 – 10 min.

I.II.IV ČTVRTÝ VÝUKOVÝ BLOK (2 x 45 min.)

Námět: stylizace optickou neostrotí, pohybovou neostrotí a popř. i optickou deformací

Klíčová slova: optická neostrot, pohybová neostrot, optická deformace

Pomůcky: viz druhý výukový blok, širokoúhlý objektiv, (případně tzv. rybí oko), optická čočka (lupa, Fresnelova čočka), pauzovací papír, různé fólie, popř. filtry (změkčující filtr)

Formulace úkolu: viz *procesualizace*

Motivace:

- kvíz (na začátku hodiny)
- motivační (aktivizační) otázka na úvod druhého bloku: (viz *procesualizace*)

Konkrétní cíle výukového bloku:

- Žák vyfotí v každé, jemu zadané, stylizaci jeden snímek, který bude splňovat nároky kladené na danou formu stylizace.

Žák dokáže:

- popsat a vysvětlit dané formy tvůrčí stylizace – stylizace: optickou neostrotí, pohybovou neostrotí a optickou deformací

Konkrétní cíl zadaného domácího úkolu:

Žák dokáže:

- samostatně vybrat a vyfotit detail/y svého těla

Metody práce:

A. Metody z hlediska pramene a typu poznatků – aspekt didaktický

- slovní: vysvětlování, diskuze, dialog
- názorně demonstrační: projekce, pozorování, předvádění
- praktické: nácvik pracovních dovedností, grafické a výtvarné činnosti

B. Metody z hlediska aktivity a samostatnosti žáka – aspekt psychologický

- sdělovací
- samostatná práce

C. Varianty z hlediska fází výchovně vzdělávacího procesu – aspekt procesuální

- motivační (uvedení do problematiky)
- fixační (opakování)

- aplikační

Organizační formy:

- frontální výuka
- skupinová výuka
- popř. individualizovaná výuka

Druhy hodnocení:

- kvalitativní: slovní hodnocení průběžné i závěrečné
- reflexe
- sebehodnocení – sebereflexe

Kritéria hodnocení:

- **splnění cílů** (viz *konkrétní cíle daného výukového bloku a obecné kognitivní cíle projektu*)
- schopnost řešit problémové situace (zejména v diskuzi, spolupráci ve skupině)
- spolupráce ve skupině

Časový scénář / procesualizace:

- Motivační (aktivizační) otázka, která svou formulací předznamenává druhý domácí úkol a rozvíjí diskuzi: „*Dokážete si představit, že byste fotili sami sebe – svoje tělo?*“, „*Proč ano, proč ne?*“ → 5 min.
- Zadání druhého domácího úkolu, zaměřeného na formu stylizace zobrazením detailu a ukázka příkladu použití této stylizace. → 5 min.

Formulace domácího úkolu: „*Za domácí úkol vyfotografujte pět detailů svého těla a přineste je na záznamovém médiu příští hodinu. S jedním z nich pak budete v dalším úkolu pracovat.*“

- Připomenutí obrazovou formou tvůrčí stylizace: stylizace optickou neostrotí, pohybovou neostrotí a popř. i optickou deformací, stručné zopakování charakteristik těchto vybraných stylizací. (Učitel napíše na tabuli záchytné body.)

→5 – 10 min.

➤ 2. praktické cvičení - skupinová práce → 60 – 70 min.

- Rozdělení třídy do dvou skupin.
- První skupina si vyzkouší fotografii aktu formou stylizace optickou neostrotí, konkrétně mechanickým rozostřením objektivu, použitím minimálního clonového čísla (malé hloubky ostroty) nebo chvěním fotoaparátu či umístěním různých fólií před objektiv. Zkusit si mohou i tzv. „zoomování“ (změna ohniskové vzdálenosti během expozice) a případně i stylizaci optickou deformací (uplatněním širokého ohniska objektivu, nebo například záběry odrazu v zakřivené lesklé ploše → rybí oko, širokoúhlý objektiv, zvětšovací čočky – lupa apod.).
- **Formulace úkolu:** „*Studenti v první skupině si vyzkouší vyfotografovat akt formou stylizace optickou neostrotí a případně i stylizaci optickou deformací. Vyzkoušet si můžete i tzv. zoomování. Výsledkem by měl být snímek modelky splňující charakteristické prvky těchto stylizací.*“
- Druhá skupina si vyzkouší fotografii aktu formou stylizace pohybovou neostrotí (zachycení rozostřených pohybujících se objektů) a případně i stylizaci optickou deformací. Konkrétně zaznamenají pohyb modelky tím, že použijí dlouhý expozičního čas.
- **Formulace úkolu:** „*Studenti druhé skupiny si zkusí vyfotografovat akt formou stylizace pohybovou neostrotí tak, aby výsledkem byl snímek modelky splňující charakteristické prvky této stylizace (viz body na tabuli). Můžete si vyzkoušet i stylizaci optickou deformací.*“
- Obě skupiny mohou tyto stylizace kombinovat i s jinými druhy stylizace. Ve skupinách se studenti vždy prostřídají tak, aby si každý vyfotil jeden snímek od každé formy stylizace. V průběhu focení si studenti ve skupině pomáhají. (Pozn.: Pokud budou skupiny rychle hotové, vymění se.)
- Opět, když jedna skupina fotí v ateliéru, tak studenti druhé skupiny konzultují. Mohou samozřejmě listovat v knihách a hledat inspiraci. První dvojice, která

půjde fotit již příští hodinu, má konzultaci, návrhu konceptu vlastního fotografického cyklu povinnou.

- Instruktaž, vysvětlování – názorná demonstrace učitele. Učitel žákům předvede, jakým způsobem dané stylizace fotit. (nastavení, pomůcky)
- Učitel je každé skupině samozřejmě vždy ochoten asistovat, poradit, pomoci.
- Po ukončení focení se opět fotky každé skupiny stáhnou do PC a uloží se do pojmenované složky – (1. skupina, 2. skupina)

- **Formulace úkolu:** *„Všichni mohou, při pořizování snímků v daných stylizacích, využít kombinace s jinou formou stylizace, např. stylizace úhlem pohledu nebo světlem a stínem. Ve výsledku byste měli mít opět jeden snímek od každé formy stylizace, kterou jste měli za úkol. Jak už víte, můžete si ve skupinách pomáhat. Opět, když bude jedna skupina fotit, tak ostatní mají prostor pro konzultace a hledání inspirace v knihách.“*

„Dvojice, která jde příští hodinu samostatně fotit, má konzultaci projektu povinnou.“

„Nyní vám předvedu, jakým způsobem konkrétní stylizace fotit. Pište si poznámky.“

- Na konci hodiny proběhne krátká reflexe a slovní hodnocení hotových snímků. Snímky si studenti mohou samozřejmě stáhnout na externí disk (přenosné zařízení), a doma upravit v programu Adobe Photoshop (či jiném), pokud ho vlastní. Ostatní budou mít samozřejmě fotky k dispozici na školním počítači a v dalších hodinách si je mohou průběžně upravovat – konkrétní kroky úpravy si řekneme (objasníme) v průběhu následujících hodin. → 5 – 10 min.
- Celý výukový blok uzavřeme otázkou na závěr: *„Změnili byste nyní názor na výběr stylizace / konceptu pro svoji práci?“* Pokud ano, proč → umožnit případnou změnu. (Popř.: *„Co bylo nejtěžší na focení?“*)
- Ještě před odchodem studentů učitel připomene první dvojici studentů, že příště budou již samostatně fotit, aby si nezapomněli přinést vše, co budou k focení potřebovat, a vše si dobře promysleli.

I.II.V PATÝ VÝUKOVÝ BLOK (2 x 45 min.)

Námět: realizace studentských fotografických projektů, práce na zadaném úkolu

Klíčová slova: studentský fotografický projekt, zobrazení detailu, postprodukce (koláž, vzor, tapeta, ornament), Adobe Photoshop, Adobe Bridge, Camera Raw

Funkce programů: bitmapové (Adobe Photoshop)

Pomůcky: viz druhý výukový blok, vlastní studentovy rekvizity, pomůcky; programy Adobe Photoshop, Adobe Bridge a popř. Camera Raw; vhodná je PC učebna s minimálně deseti počítači.

Formulace úkolu: viz *procesualizace*

Motivace:

- motivační (aktivizační) otázka na úvod
- ukázky možného zpracování úkolu
- příklady fotografických cyklů zaměřených na akt. (studentské práce, práce učitele, práce jiných fotografů umělců -> kombinace stylů, stylizací; zajímavé, originální přístupy)

Konkrétní cíle výukového bloku:

Žák dokáže:

- aplikovat nabyté poznatky při samostatné práci; využít forem tvůrčí stylizace při vlastním focení
- samostatně pracovat a zorganizovat si práci
- spolupracovat ve dvojici

Konkrétní cíl domácího úkolu:

Žák dokáže:

- tvořivým způsobem dál zpracovat vybraný detail těla

Metody práce:

A. Metody z hlediska pramene a typu poznatků – aspekt didaktický

- slovní: vysvětlování, diskuze, dialog
- názorně demonstrační: projekce, pozorování, předvádění
- praktické: grafické a výtvarné činnosti

B. Metody z hlediska aktivity a samostatnosti žáka – aspekt psychologický

- sdělovací
- samostatná práce

C. Varianty z hlediska fází výchovně vzdělávacího procesu – aspekt procesuální

- motivační (uvedení do problematiky)
- aplikační

Organizační formy:

- frontální (zadání úkolu)
- párová neboli dyadická výuka
- popř. individualizovaná výuka

Druhy hodnocení:

- kvalitativní: slovní hodnocení průběžné i závěrečné
- reflexe
- sebehodnocení – sebereflexe

Kritéria hodnocení:

- **splnění cílů** (viz *konkrétní cíle daného výukového bloku a obecné kognitivní cíle projektu, a také konkrétní cíl zadaného domácího úkolu ve čtvrtém výukovém bloku*)
- kreativita / tvořivost, originalita
- schopnost řešit problémové situace (zejména v diskuzi, při samostatné práci)

Časový scénář / procesualizace:

- Motivační (aktivizační) otázka, která svou formulací ověřuje splnění úkolu a rozvíjí diskuzi. „*Bylo pro vás focení svého těla něčím zajímavé?*“; „*Je tu někdo, kdo nevyfotil detail své ruky – paže?*“ „*Proč fotit detaily těla, jaké to má umělecké kvality?*“ → 3 – 5 min.
- Zadání úkolu navazujícího na úkol předchozí (rozšíření, rozvedení předchozího úkolu) týkající se postprodukce a dalšího tvůrčího zpracování, buď „ručním“ zpracováním, nebo zpracováním v PC. (Např. forma koláže, vzoru, tapety, ornamentu apod.) Hotový úkol přinesou na „sedmý výukový blok“. → 5 min.
 - **Formulace domácího úkolu:** „*Tvořivým způsobem dál zpracujte ručně*

(například koláž, ornament, tapeta) nebo na počítači vybraný detail těla. Na splnění úkolu máte čas do (konkrétní datum).“

- Ukázky možného zpracování úkolu a příklady autorského zpracování fotografického cyklu zaměřeného na akt. (studentské práce, práce učitele, práce jiných fotografů umělců → kombinace stylů, stylizací; zajímavé, originální přístupy)
- Samostatná práce: 1. dvojice fotí vlastní fotografický cyklus na téma „Tělo jako hra“ → 75 – 80 min.
- Ostatní:
 - Presentace úkolu z minulé hodiny – „zobrazení detailu“; diskuze, výběr jednoho detailu, pro zpracování v zadaném úkolu.
 - Učitel zjistí, kolik studentů již zná a umí pracovat v grafickém programu Adobe Photoshop. Podle potřeb pak studentům ukáže a vysvětlí základní úpravy fotografie v tomto programu (popř. Camera Raw).
 - Poté studenti pracují na zadaných úkolech nebo konzultují vlastní projekty, či upravují nafocené snímky z předchozích výukových bloků.
- Pozn.: Dvojici, která v době vysvětlování úprav v Adobe Photoshopu, fotila, a potřebuje práci vysvětlit, učitel tyto úpravy ukáže v příštím výukovém bloku.
- Reflexe: Otázka na první dvojici studentů, kteří mají za sebou fotografování vlastních projektů. „*Jak vám šlo focení?*“, „*Pomáhali jste si nějak?*“, „*Co vám dělalo největší problém?*“ *apod.* → 3 – 5 min.

I.II.VI ŠESTÝ VÝUKOVÝ BLOK (2 x 45 min.)

Námět: realizace studentských fotografických projektů, práce na zadaných úkolech

Klíčová slova: studentský fotografický projekt, detail, portfolio, postprodukce (koláž, vzor, tapeta, ornament), Adobe Photoshop, Adobe Bridge, Camera Raw

Funkce programů: bitmapové (Adobe Photoshop)

Pomůcky: viz druhý výukový blok, vlastní studentovy rekvizity, pomůcky; programy Adobe Photoshop, Adobe Bridge a popř. Camera Raw → vhodná je PC učebna s minimálně deseti počítači; tvrdý karton (lisovaná šedá lepenka), řezák, nůžky, papír, lepidlo nebo oboustranná lepicí páska

Formulace úkolu: viz *procesualizace*

Motivace:

- motivační (aktivizační) otázka
- ukázka portfolia

Konkrétní cíle výukového bloku:

- viz *konkrétní cíle pátého výukového bloku*

+ Žák dokáže:

- splnit zadání úkolu tj. využít všech nafocených snímků k vytvoření portfolia (tzv. „Vzorníku základních fotografických stylizací aktu“) podle daného vzoru.
- využít a kreativně zpracovat své hotové fotografie (výsledky práce)

Metody práce a organizační formy: viz *pátý výukový blok*

Druhy hodnocení:

- kvalitativní: slovní hodnocení průběžné i závěrečné
- reflexe
- sebehodnocení – sebereflexe

Kritéria hodnocení:

- **splnění cílů** (viz *konkrétní cíle daného výukového bloku a obecné kognitivní cíle projektu*)
- kreativita / tvořivost, originalita

- schopnost řešit problémové situace (zejména v diskuzi, při samostatné práci)

Časový scénář / procesualizace:

- Zadání úkolu, ve kterém využijí nafocených snímků z průběhu hodin/bloků, k vytvoření portfolia tzv. „vzorníku“ základních fotografických stylizací aktu. → Jedna z možností následného zpracování fotografií ve formě tzv. studentského portfolia. → 5 – 7 min.

K dispozici budou mít mustr, podle kterého portfolio („vzorník“) zpracují. Portfolio odevzdají předposlední hodinu / blok.

Pozn.: Chybějící snímky v dané stylizaci nahradí vybranou reprodukcí tak, aby bylo portfolio kompletní. Snímky si, buď vytisknou na školní tiskárně, nebo pokud není k dispozici, musejí si je nechat vytisknout jinde.

- **Formulace úkolu:** *„Nyní využijete všech vašich nafocených a upravených snímků k tvorbě vlastního portfolia tzv. Vzorníku základních fotografických stylizací aktu. K dispozici budete mít maketu, podle které portfolio / vzorník vytvoříte.“*

- Samostatná práce: 2. dvojice fotí vlastní fotografický cyklus na zadané téma. → 75 – 80 min.
- Ostatní:
 - Studenti pracují na zadaných úkolech (zpracování detailu, portfolio), nebo konzultují vlastní projekty, či upravují nafocené snímky z předchozích výukových bloků. K dispozici mají samozřejmě stále odbornou literaturu.
 - Případná ukázka a vysvětlení práce v programu Adobe Photoshop (popř. Camera Raw), dvojici, která předchází výukový blok fotila a prezentace jejich úkolu (zobrazení detailu) učiteli. Následuje diskuze nad výběrem jednoho detailu, pro zpracování v navazujícím zadaném úkolu.
- Reflexe: Otázka na druhou dvojici studentů, kteří mají za sebou fotografování vlastních projektů. *„Jak vám šlo focení?“, „Vznikly nějaké komplikace při focení, pokud ano, jaké? Jak jste je řešili?“ apod.* → 3 – 5 min.

- Na příští hodinu si přinesou již hotový úkol – „zpracování detailu“

I.II.VII SEDMÝ, OSMÝ A DEVÁTÝ VÝUKOVÝ BLOK (3 x 90 min.)

Námět: realizace studentských fotografických projektů, dokončování a odevzdávání úkolů

Klíčová slova: studentský fotografický projekt, portfolio, postprodukce, Adobe Photoshop, Camera Raw

Funkce programů: bitmapové (Adobe Photoshop)

Pomůcky: viz *druhý výukový blok*, vlastní studentovy rekvizity, pomůcky; programy Adobe Photoshop, Adobe Bridge a popř. Camera Raw → vhodná je PC učebna s minimálně deseti počítači; odborný film (instruktážní, dokumentární), tvrdý karton (lisovaná šedá lepenka), řezák, nůžky, papír, lepidlo nebo oboustranná lepicí páska

Formulace úkolu: viz *procesualizace*

Motivace:

- ukázka portfolia
- tematický (dokumentární či instruktážní) film

Konkrétní cíle výukového bloku:

- viz *smysl a cíl hodiny pátého výukového bloku*
- Žák se aktivně zapojuje do diskuze ohledně prezentace výsledků a organizace výstavy
- Odevzdání portfolia v desátém bloku

+ Žák dokáže:

- využít všech nafocených snímků a kreativně je zpracovat do výsledného portfolia tj. „Vzorníku základních fotografických stylizací aktu“ podle daného vzoru.
- zhodnotit svou práci; je schopen reflexe a sebereflexe
- dokončit své práce tak, aby tvořily celek a splnit stanovené požadavky
- spolupracovat, organizovat

Metody práce:

A. Metody z hlediska pramene a typu poznatků – aspekt didaktický

- slovní: diskuze, dialog
- praktické: grafické a výtvarné činnosti

B. Metody z hlediska aktivity a samostatnosti žáka – aspekt psychologický

- sdělovací
- samostatná práce

C. Varianty z hlediska fází výchovně vzdělávacího procesu – aspekt procesuální

- motivační
- aplikační

Organizační formy:

- frontální
- párová neboli dyadická výuka
- individualizovaná výuka

Druhy hodnocení:

- kvalitativní: slovní hodnocení průběžné i závěrečné
- reflexe
- sebehodnocení – sebereflexe

Kritéria hodnocení:

- **splnění cílů** (viz *konkrétní cíle daného výukového bloku a obecné kognitivní cíle projektu*, a také *konkrétní cíl zadaného domácího úkolu v pátém výukovém bloku*)
- kreativita / tvořivost, originalita
- schopnost řešit problémové situace (zejména v diskuzi, při samostatné práci)

Časový scénář / procesualizace:

Sedmý výukový blok:

- Prezentace hotových úkolů (zpracování detailu), společná reflexe a slovní hodnocení → 5 – 10 min.
- Samostatná práce: Třetí dvojice fotí vlastní fotografický cyklus na zadané téma. → 75 – 80 min.
- Ostatní:
 - Studenti pracují na portfoliu nebo konzultují vlastní projekty či upravují nafocené snímky z předchozích výukových bloků či vlastního projektu. (K dispozici mají samozřejmě stále odbornou literaturu.)
- Reflexe: Otázka na třetí dvojici studentů: „*Kolik jste pořídili snímku?*“; „*Kolik z nich si myslíte, že bude použitelných?*“ → 3 min.

Osmý výukový blok:

- Krátký tematický film (dokument) → 5 – 10 min.
- Samostatná práce: Čtvrtá dvojice fotí vlastní fotografický cyklus na zadané téma. → 75 – 80 min.
- Ostatní:
 - Studenti pracují na portfoliu, konzultují vlastní projekty nebo upravují nafocené snímky z předchozích výukových bloků či vlastního projektu.
Pozn.: Studentům, kteří mají vše hotové, může učitel pustit nějaký další tematický film.
- Reflexe: Otázka na čtvrtou dvojici studentů: „*Jak vám šlo focení?*“, „*Bavilo vás focení?*“ apod. → 3 min.

Devátý výukový blok:

- Společná diskuze nad formou prezentace výsledků celého projektu a nad organizací výstavy - rozdělení rolí, kdo se čeho ujme (např. někdo udělá plakát a pozvánku, někdo popisky, někdo vymyslí instalaci, někdo se postará o občerstvení apod.). → 5 - 7 min.
- Samostatná práce: Pátá dvojice fotí vlastní fotografický cyklus na zadané téma. → 75 – 80 min.
- Ostatní:
 - Studenti dokončují práci na svých projektech, plní úkol vybrané „role“, popřípadě konzultují.
- Reflexe: Otázka na pátou dvojici studentů: „*Jak vám šlo focení?*“, „*Co vám dělalo největší problém?*“ apod. → 3 min.
- Na příští hodinu si žáci přinesou hotové kompletní portfolio a vytištěný cyklus fotografií aktu, a všechny domácí úkoly. Jednotlivé snímky cyklu budou vytištěny na formát minimálně A3.
- Zadání posledního domácího úkolu: Studenti mají za úkol sepsat na jednu A4 písemnou reflexi zaměřenou na jejich pohled na fotografii aktu (jak se vám fotilo, změnili jste v něčem názor apod.). Tato reflexe bude součástí portfolio.
 - **Formulace úkolu**: „*Vaším posledním úkolem je sepsat na jednu A4 písemnou reflexi zaměřenou na váš pohled na fotografii aktu, například jak se vám fotilo, pracovalo v ateliéru, změnili jste v něčem názor apod.. Tuto reflexi umístěte na konec portfolio.*“ → 3 min.

I.II.VIII DESÁTÝ VÝUKOVÝ BLOK

Časová dotace: 2 x 45 min.

Námět: zhodnocení celého projektu, příprava na výstavu výsledných studentských prací, instalace

Klíčová slova: výstava, prezentace, reflexe, hodnocení, konfrontace

Pomůcky: rámy, kartony, lepenky, hřebíčky, kladívko, oboustranná lepicí páska, řezák apod.

Motivace: výstava

Konkrétní cíle výukového bloku:

hotový úkol: portfolio a vlastní osobité studentské fotografické cykly uměleckého aktu

Společná studentská výstava!

+ Žák dokáže:

- Splnit zadání úkolu tj. využít všech nafocených snímků a kreativně je zpracovat do výsledného portfolioa tj. „Vzorníku základních fotografických stylizací aktu“ podle daného vzoru.
- dokončit své práce tak, aby tvořily celek a splnit stanovené požadavky
- spolupracovat, organizovat
- zhodnotit svou práci; je schopen reflexe a sebereflexe

Metody práce:

A. Metody z hlediska pramene a typu poznatků – aspekt didaktický

- slovní: diskuze, dialog
- názorně demonstrační: instruktáž, demonstrace
- praktické: pracovní dovednosti, grafické a výtvarné činnosti

B. Metody z hlediska aktivity a samostatnosti žáka – aspekt psychologický

- sdělovací
- samostatná práce studentů

C. Varianty z hlediska fází výchovně vzdělávacího procesu – aspekt procesuální

- diagnostické (zjišťování výsledků)
- aplikační

Organizační formy:

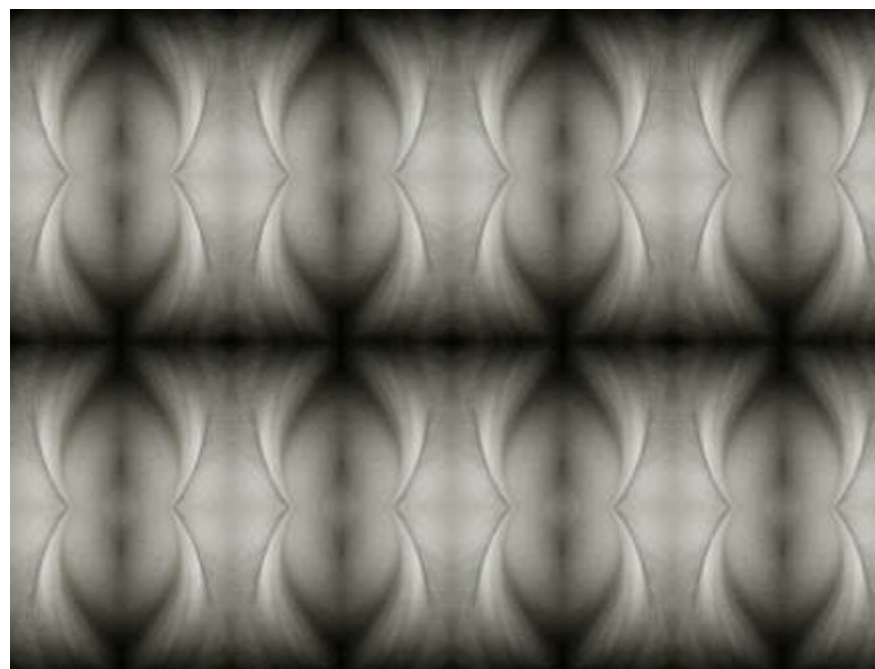
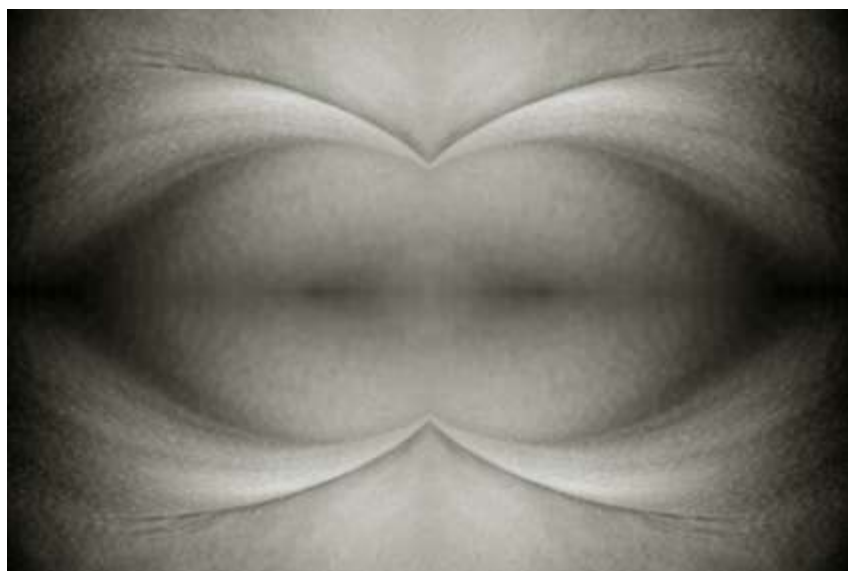
- frontální
- popř. individualizovaná výuka

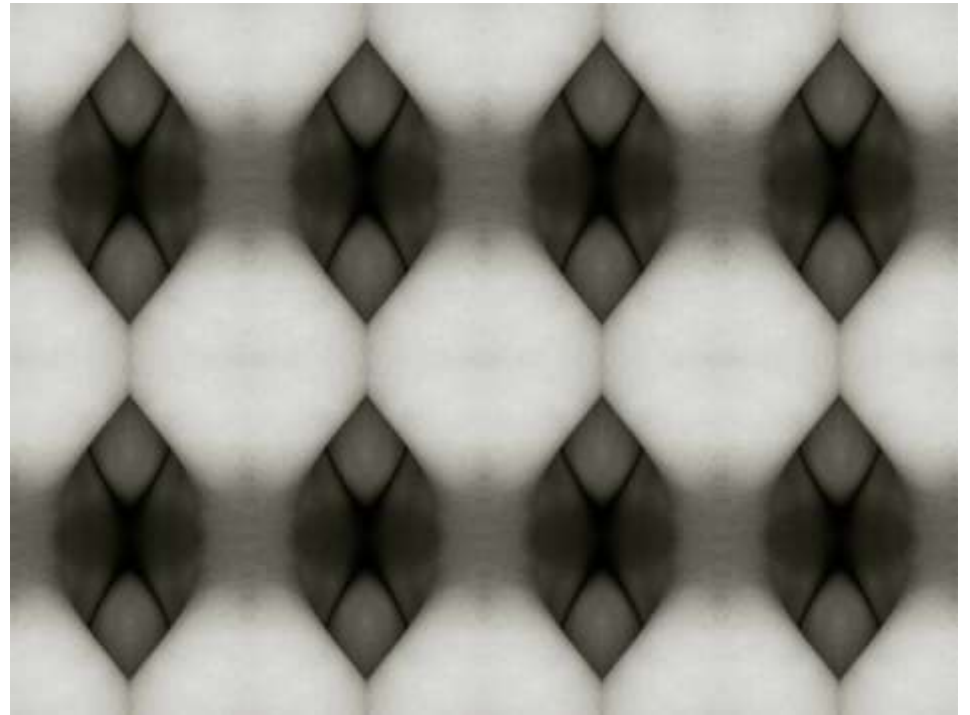
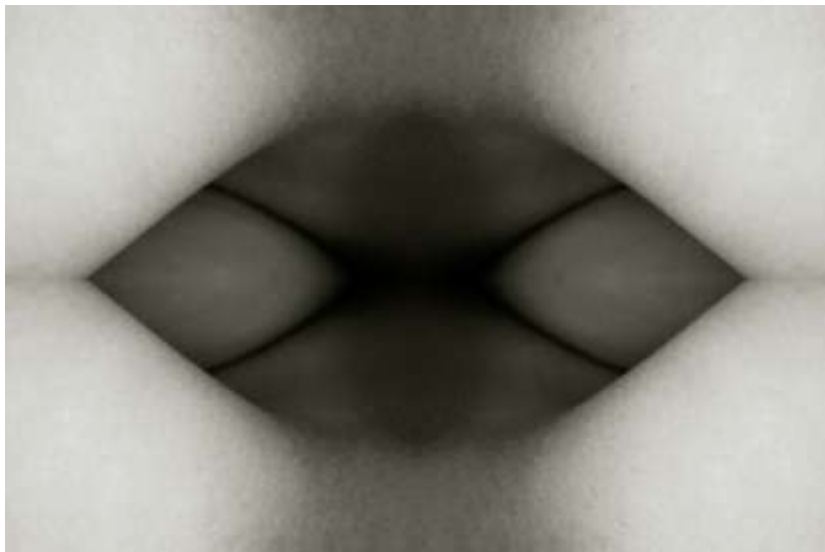
Druhy hodnocení a kritéria hodnocení: viz str. 49 (*NÁVRH PROJEKTU „TĚLO JAKO HRA“ OBECNĚ* → *Návrh hodnocení a kritéria hodnocení*)

Časový scénář / procesualizace:

- Prezentace všech hotových studentských portfolií a vlastních fotografických cyklů, průběžných úkolů; diskuze a reflexe celého projektu → 30 – 35 min.
 - Každý student před třídou ukáže své portfolio a fotografie vyfocené v ateliéru a okomentuje průběh práce, jak fotil. (Každý žák bude mít k dispozici cca 5 min na mluvení.)
 - Společná diskuze: Každý by měl říci, co by případně příště udělal jinak, kdyby mohl ještě jednou fotit v ateliéru se stejným zadáním. „*Použil bys stejnou stylizaci?*“; „*Chtěl bys změnit zadání tématu?*“
- Závěrečné slovní hodnocení a závěrečná známka → 10 - 15 min.
- příprava výstavy → instalování prací → 35 – 40 min.
 - Hromadné paspartování nebo rámování fotografií studentských projektů a domluva nad výstavou.
 - Úklid

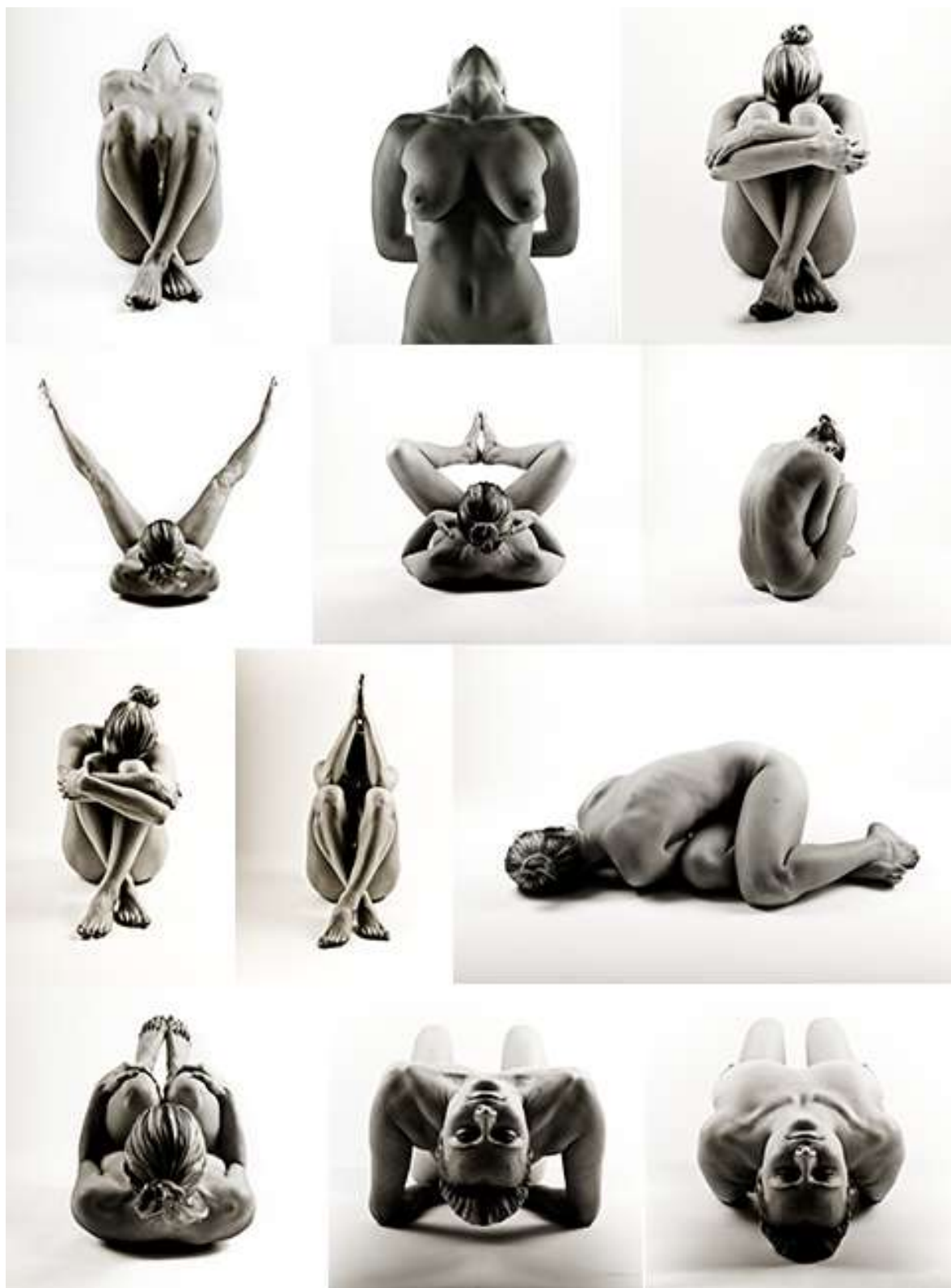
**UKÁZKA MOŽNÉHO ZPRACOVÁNÍ DOMÁCÍHO ÚKOLU – vyfocení detailu svého těla a jeho následné kreativní zpracování:
(úprava v Adobe Photoshopu)**

I.III PŘÍLOHY PRAKTICKÉ ČÁSTI – Obrazová příloha

I.III.I NEZAŘAZENÉ FOTOGRAFIE DO FINÁLNÍHO VÝBĚRU

I.III.II FINÁLNÍ VÝBĚR FOTOGRAFIÍ

I.III.II.I GEOMETRICKÁ SÉRIE

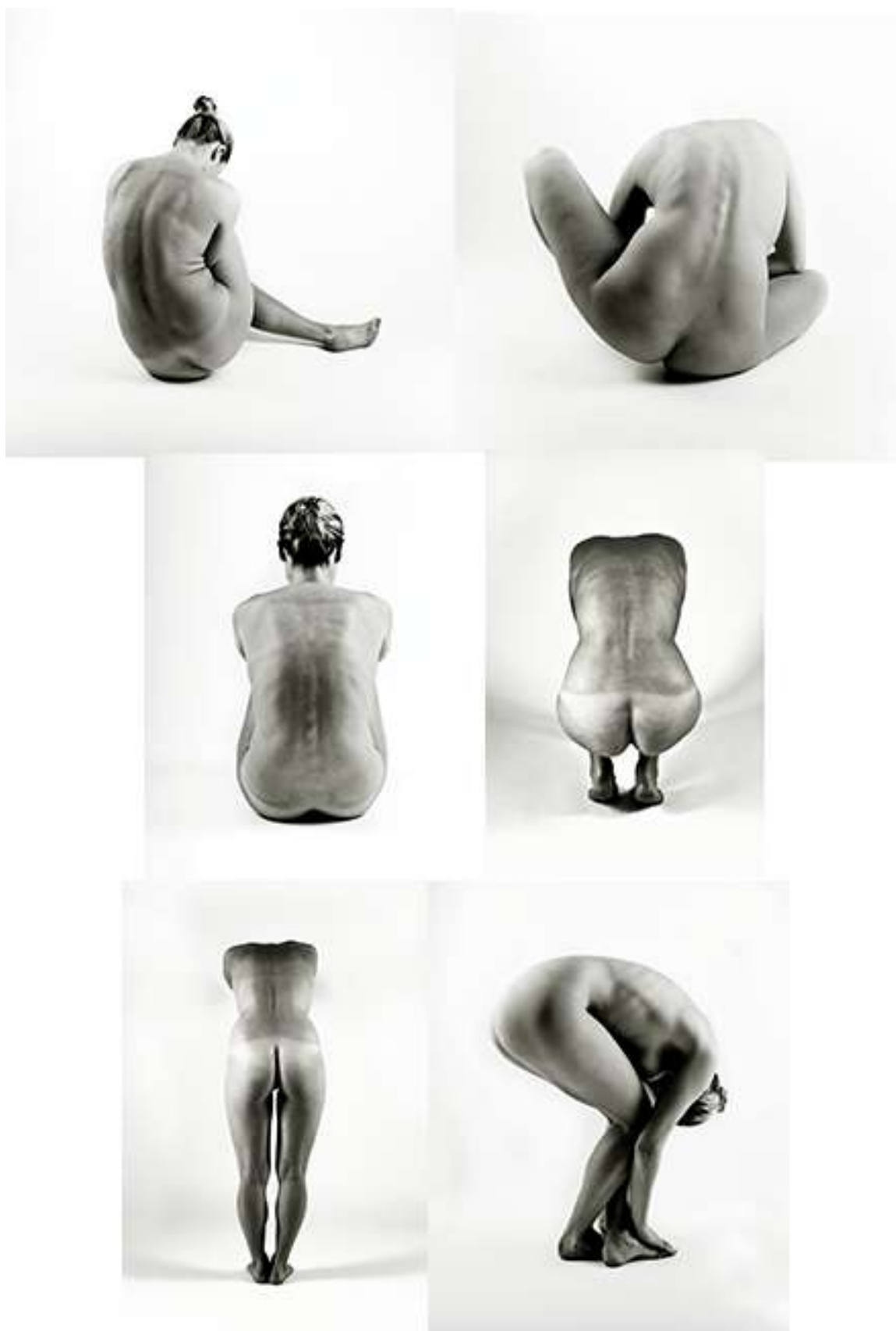
I.III.II.II PLAVECKÁ

I.III.II.III VLEŽE

I.III.II.IV BEZ NÁZVU

+ NÁVRH MOŽNÉHO TVŮRČÍHO ZPRACOVÁNÍ FOTOGRAFIÍ – koláž v PC

